

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN
Egy évre 24 korona,
Egy hónapra 2 korona.

VIDEKEN
Egy évre 28 korona,
Egy hónapra 3 korona.

ELŐFIZETÉSEK
Külföldi postán egy évre 20 korona,
hátrébbi előfizetésnek 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában,
TELEFON-SZÁM: 332.
KIADÓHIVATAL
Arad, Nyomda Részvény-
Társaság.
Közös főhordozó-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

FŐMUNKÁSBÍRÓ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, április 22.

Minden orosz előretörést visszavertünk.

Budapest, április 21. (Hivatalos.) Kárpátokban ellenfél arcvonal legfontosabb szakaszai ellen intézett veszteségteljes támadásait jó ideje megszüntette. Különösen az az állásainknak azon szakaszaira nézve, amelyek a Magyarországra legjobb betörési utakat: az Ondava, Labore és Ung völgyét fedezik.

Erdős-Kárpátokban Labore és Ung völgyei között az előnyomulás fő vonalairól letérve ellenség még most is nagy erővel kísérte meg az áttörést. Az ebben az irányban való áttörésnek az lett volna a feladata, hogy a völgyben levő állásainknak és ezekhez csatlakozó magaslati állásainknak homloktámadással legsúlyosabb áldozatok mellett is leküzdhetetlen ellentállását megkerüléssel törje meg.

Igy a Csiróka felső völgyében, Nagypolányánál, valamint a folyó egész forrás területén újból heves harcok támadtak, amelyek több napon és éjjelen át tartottak. Heves orosz előretöréseknek itt is végül ugyanast a sorsot kellett elszenvedniök, amely összes előbbi támadásaikat érte. Sok ezer halott és sebesült, valamint több mint háromezer sebesületlen fogoly elvesztése után ellenség felhagyott az előretöréssel.

Külföldön elterjedt sok hírrel, köztük orosz hadvezetés hivatalos híradásaival szemben is, amelyek a hosszadalmas kárpáti harcokban kivívott sikerekről szólnak, röviden megállapítható, hogy ellenség minden erőfeszítésének és minden nagy áldozatának ellenére is az ellenfél részéről mindig támadás főelőjárul feltüntetett és különösen fontosnak jelzett orosz seregek csak úgy mint eddig biztos birtokunkban van.

Többi arcvonalon csak társértségi harc volt. Helyzet mindenütt változatlan. Hófer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese.

Bombavetés levegőből védetlen városokra.

Berlin, április 21. Nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Nem messze a reimsi székesegyháztól egy új ellenséges úteget ismertünk fel és vettünk tüzelés alá.

Argonneokban franciák hányingert keltő gázokat terjesztő bombákat dobtak.

Ellenségnek Le Tour de Paristól északra ellenünk intézett támadása meghiúsult.

Maas és Mosel között tegnap Flirey mellett egy széles tornárcióban ellenünk intézett támadását franciák súlyos vesztesége mellett visszavertük.

Bois de Pretrében további tért nyertünk.

Vogézekben ellenség hiába támadta Metzertől északnyugatra és délnyugatra levő állásainkat, valamint eredménytelenül támadott ellenünk Sondernach közelében is. Franciákat itt is veszteségek érték.

Tegnap egy ellenséges repülő Loerachra bombákat dobott, amelyek megrongálták egy svájci ember tulajdonát képező selyemgyárat és két házat és több polgárembert megsebesítettek.

Keleti hadszíntér:

Keleten a helyzet változatlan. Insterburgra és Gumbinnenre hadműveletek területén kívül eső nyitott városokra orosz részről történt bombavetésre válaszul tegnap Bialystok vasuti gőcpontra százötven bombát dobtunk. Legfőbb hadvezetés. (Minisztereink-ség sajtóosztálya.)

Kard és szó.

Arad, április 21.

„A toll nem ronthatja el azt, amit a kard szerzett.” Ezt nem katona mondta, hanem politikus. A német birodalmi gyűlés elnöke, a kiváló Paasche. Ez a mondás Belgiumot érintette. A Reichstag alelnöke már most tiltakozott az ellen, hogy majdan a békeszerződést aláíró toll kiadja Németország kezéből ezt a hódított területet.

Nálunk pedig politikusok felé fordulva kell hangoztatni, ha kissé variáltan, ezt a háborus igazságot: A szó nem ronthatja el azt, amit a kard szerzett. A kard: az a titáni erejű hadsereg, a mely a Kárpátoknál rettentő pusztításokat vitt végbe az oroszokon, a kik a Magyarországra való benyomulást ki akarták erőszakolni. A kard: elszánt katonák kardja, a mely nemcsak megállította az orosz offenzívát, de Bukovinában mind jobban tért nyer azzal szemben.

A szó: a politikusok szava. Hiba lenne állítani, hogy most ez a szó fölösleges lenne. Az, hogy a parlamentet háboru idején, a háborus törvények megszavazására összehívták, bizonyossága annak, hogy a nemzet erősségét képviselő politikusok szava ma ép oly szabadon nyilatkozhatik meg, mint máskor és hogy az ellenzék ma a bírálat jogát ép úgy gyakorolhatja, mint máskor. A magyar alkotmány ereje, fensége nyilatkozik meg abban, hogy a háboru által parancsolt szükségleteket is a törvényhozásnak döntése, akaratnyilvánítása adja meg: tehát nem felsőbb rendelet, hanem a nemzet szabad képviselője. A mikor pedig a parlamentet összehívják, a kormány utat nyit a véleményszabadságnak, módot ad az ellenzék ellenőrző hivatásának; kész

nemcsak meghallgatni, hanem döntés alá bocsátani, hogy a mit sorsdöntő órában, a nemzet legfontosabb céljai érdekében kér, azt oly formában és oly mértékig kívánja, a hogy és azt a meddig a kikerülhetetlen szükség indokolja.

Azonban a szó mégis árnyat boríthat azokra a sikerekre, a melyeket eddig a kard kivívott. Olyan szó, a melyből ellenségeink a nemzet hangulatára helytelen következtetéseket vonhatnak le. Annyi szó, a mely túlhaladja a komoly hazafias bírálat kereteit, a mely a benső egyenetlenség hamis jeleit mutathatná a külföldnek.

Mindenki, a kinek a választók bizalma a nemzet törvényhozásában helyet adott, érezze át a felelősségnek óriási súlyát, a midőn ebben a rendkívüli időben a parlamentben megszólal. A vitának nincs akadálya most sem. A német birodalmi gyűlés utolsó ülészaka mélyreható, élénk, sőt helyel közel szenvedelmes vitában telt el. De ebben a vitában nem hangzott el egy mondat se, a mely ne vallott volna arra, hogy a német birodalom minden polgára a háboru céljaival egyet érez; a kormányt támogató és a legszélsőbb ellenzéki szónokok mindenképen beszéde abból az alaphangból indult ki, hogy Németországnak a teljes győzelemig, minden erő és minden áldozat megfizetésével kell folytatni a háborut.

Nem képzeljük, hogy nálunk az ellenzék másként gyakorolná a parlamenti hivatást. Az az álláspont, a melyet több-kevesebb hangsúlylyal emlegetnek, hogy az ellenzék a háborus törvényjavaslatokkal szemben „hosszabb vitát rendez”, kétségtelenül

jogos, de csak addig, a míg ennek a vitának tartalma, iránya, formája a tárgyilagossá, férfias, egyenes bírálat mellett marad; ha az nem kelthet olyan látszatot, mintha Magyarországon a közvélemény egy része el van kedvetlenedve a háborútól. Még kevésbé szabad alkalmat adni ennek a vitának olyan föltevésre, mintha a háboru kitérősekor acéllá edzett nemzeti egységen és összhangon rés hasadoznék.

Tisztesség, becsület adassék a politikusok hivatásának, — az bizonyos, hogy a katonák munkája most nemcsak veszedelmesebb, fáradtságosabb, de jelentősebb is annál. És ha katonáinknak minden emberi erőt felülmuló, önfeláldozó munkája elérte azt, hogy eredményét az ellenség is kénytelen elismerni, akkor ne ártson ezen a rosszkor, rosszul, vagy talán rossz szándékkal is kimondott szó. Ha a háboru által parancsolt gyorsabb ütemben nem lehet talán mindent tökéletesen, minden érdeket kielégítőn megcsinálni, — azon a békés, beható parlamenti vitákra alkalmasabb idők majd változtathatnak. Most ezek miatt nem szabad a legnagyobb célokat kockáztatni, ellenségeink önbizalmát erősíteni. Hangozzék el a parlamentben az ellenőrzés nyílt, férfias, akár kemény szava, — de minden szón üssön át azoknak a nagy céloknak megértése, a melyek elérése érdekében egységesnek, elszántnak és áldozatokra késznek kell lenni valamennyiünknek.

Interpelláció

a szállítási panamák miatt.

(Az ellenzék szereplése. — Hétfőn kezdik az érdemleges tárgyalásokat.)

Távirati tudósítás.

Budapest, április 21.

A Ház tegnapi ülését délután erős előkészítő munka követte, a pártkörökben és különösen a bizottságokban. A bizottságok nyomában összeültek és megkezdték az új javaslatok tárgyalását a jelentések nagy része a holnap nap folyamán már beérkezésre kerül. A függetlenségi párt elnöki tanácsa ugyancsak tanácskozássra gyűlt össze, majd a szövetséget ellenzéki pártok elnökei folytatták tanácskozásokat. Az ellenzék elhatározta egyelőre, hogy a javaslatoknál mindenütt felszólal és bíráló szerepét betölti, az interpellációkat pedig arra használja fel, hogy a helyzetről tájékozódást nyerjen. A tegnapi tanácskozások során nem tudtak minden kérdést elintézni, így tehát ma és holnap folytatják a megbeszéléseket.

A munkapárti körben Tisza István gróf ismertette az ad hoc-bizottság hiteltörvényét. A Ház megnyitása előtt néhány nappal az al-elnökök gondoskodtak oly összejövetelekről, amilyen az ellenzéki vezetők közül is résztvettek néhányan. Ez alkalommal éppen az egyik jelenvolt ellenzéki vezértársunk vetette föl azt a kérdést, hogy nem lehetne-e a törvényjavaslatokat, amelyek a háboruval szoros összefüggésben állanak, külön bizottság elé utasítani, Tisza István gróf ezt az eszmét rokonszenvvel fogadta, bár nem nagyon bizott benne, miután az ellenzéki vezértársunk kijelentette, hogy ez neki csupán egyéni véleménye.

A tegnapi nap folyamán egy-egy rövidebb törvényjavaslatot már le is tárgyaltak a bizottságok és így holnap a bizottsági jelentések be-terjesztése következhetik. A Ház minden valószínűség szerint hétfőtől fogva kezdi meg az érdemleges tárgyalásokat. A bizottságok közül a képviselőház véderő-bizottsága tárgyalta le elsőnek a neki kiosztott javaslatot, amely tudvalevőleg a 18 és 50 évesek besorozásáról szól. Letárgyalták ezenkívül a belügy-miniszter és az igazságügy-miniszter által benyújtott törvényjavaslatokat is.

A képviselőház tegnapi ülése után Farkas Pál, a nemzeti munkapárt tagja interpellációt jegyzett be a csaló hadseregszállítók ellen folyó rendőri vizsgálat ügyében. Farkas képviselő interpellációját a Ház holnapi ülésén fogja be-terjesztani. A munkapárti körben tegnap este Farkas Pál közölte szándékát Tisza István gróf miniszterelnökkel, aki e bejelentést helyeslőleg tudomásul vette.

Nem szállt partra ellenség a Dardanelláknál.

(Az ostromló flotta új parancsnoka. — Elsülyesztett hajók.)

Távirati tudósítás.

Konstantinápoly, április 21.

A Milli-ügynökség megcáfolja az enosi partraszállítás híreit. A sarosiból partjára egyetlen egy ellenséges katona sem tette a lábát.

Ehárított éjszakai támadás.

Konstantinápoly, április 21. A Milli-ügynökség jelenti: A főhadiszállás a következőket közli: Utólag teljes bizonyossággal megállapítottuk, hogy négy aknakutató is volt ama hat ellenséges torpedónaszád kíséretében, amelyek tegnapelőtt éjjel megkísérelték a Dardanellákba való behatolást. Megállapítottuk azt is, hogy az a két ellenséges hajó, amelyet mint jelentettük, lövedékeink eltaláltak, a tengerszorosban elsülyedt. A sötétségben nem tudtuk megkülönböztetni, vajon torpedónaszádok vagy aknakutatók sülyedtek-e el.

A többi hadszínterről nincs különösebb jelenteni való.

Battenberg herceg vezeti az ostromló flottát.

London (Rómán át), április 21. Battenberg Sándor herceg, aki a háboru kitérősekor az angol tengerészet első lordja volt, de a közvélemény nyomása alatt kénytelen volt állásától visszalepni, az utóbbi időkben Madridban tartózkodott nővérénél, a spanyol király feleségénél, most parancsot kapott, hogy a Gibraltáron keresztül azonnal induljon a Dardanellákhoz, amelyek ellen operáló flotta főparancsnokává kineveztetett. A herceg megérkezése után azonnal kezdetét veszi az operáció.

Hozzák az entente csapatait.

Athén, április 21. A „Lokalanzeiger” jelenti: Illetékes helyről nyert értesülésünk szerint a Dardanellák ostromához szánt entente-csapatok összevonása rövidesen megtörténik. A balkáni államok körében mutatkozó idegesség éppen e tényre hozható kapcsolatba. Az entente által összehozott hadsereg 80.000 főnyi lesz és felében nem valami jelentős harcra képes és felében nem valami jelentős harcra képes képviselő gyarmati csapatokból fog állani. Ily csekély számú hadsereg a Dardanelláknál sikerre nem számíthat. Az itteni lapok mostaná-

ban állandóan arról cikkeznek, mely feltételek mellett adhatná fel Görögország a semlegességét.

Az új támadás tervel.

Bukarestből jelenti a Südslavische Korrespondenz: Athénből érkező jelentés szerint a Dardanellák előtt álló angol-francia hajóraj újabb készülődéseket tesz, hogy megtámadja a Dardanellákat. Angol ügynökök a görög kikötőkben az utóbbi hetekben minden kéznél levő szállítóhajót, a melyek magántulajdonban voltak, igen magas áron megvásároltak és e hajókat a mudrosi-öbölbe rendelték. Lemnosban, valamint a többi szigeten, a melyet a szövetségesek megszálltak, az összes csapatokat szállítóhajókra rakták. Ezzel egy időben d'Amade tábornok francia csapatait, a melyek Alexandria mellett feküdtek, ugyancsak hajóra tették és a Dardanellák irányában utnak indították.

A Dardanellák ellen intézendő újabb akció a fekete-tengeri orosz hajórajjal egyetértésben fog történni, az orosz hajóraj ugyanis a Bosporus ellen fog támadást megkísérelni, még pedig az Odeaszában és Batumban összegyűjtött orosz szárazföldi csapatok támadásával egy időben. Ugyanebben az időpontban az angol-francia flottilla megkezdte tevékenységét Szmírnánál és Vurdánál. E hajómozdulatokkal egy időben támadást kezdenek mindama csapatok, amelyek e pillanatban a törökök ellen rendelkezésre állanak.

Pusztulnak az angol hajók.

Konstantinápoly, április 21. Az Osmanischer Lloyd haditudósítója jelenti a gallipoli főhadiszállásról:

Április 17. — Tegnap, a késő esti órákban angol hydroplán jelent meg a sarosi öböl felett. Mi azonnal erős tüzelés alá fogtuk a gépet. Izgalmas jelenet következett. A hydroplán két bombát dobott le, amelyek a tengerbe estek. Egyik gránátunk a hydroplán legközvetlenebb közelében robbant fel, a gép megingott, szárnyai lángba borultak, a pilóta kiesett a nyeregéből és a tengerbe zuhant a szemünk láttára. A hydroplán elvesztette az egyensúlyát, többször megfordult a levegőben és a vízbe esett. A pilóta után mentőcsónakot küldtünk ki, holttestét azonban csak késő este találták meg, az öböltől északnyugatra a homokparton, ahová az ár sodorta. Az egyenruháról megállapítottuk, hogy aviatikus-százados volt. Nagyon szép férfi volt az angol pilóta, még így eltorzultan is szép. Az orvosi vizsgálat szerint a gerince eltört a levegőben. Katonai diszpompával holnap temetjük el.

Hajnali hatvan órakor a Lord Nelson páncélos cirkáló jelent meg a szoros európai bejáratánál, de még mielőtt akcióba kezdett volna, két gránát, völgrefterünk érte és előrésze kigyuladt. A hajó ekkor villámgyorsan visszavonult. Az előreszen tartózkodó személyzet, tízenyolc ember a vízbe ugrott, mi mentettük meg őket. Az egyik fogoly őrmester közli, hogy az Albion nevű nagy angol hajó teljesen tönkrement. Súlyosan sérülve szállítóhajón vitték tegnapelőtt Maltába. A Majestic négy gránát völgrefert kapott, amelyek közül az egyik gőzkazánrobbanást okozott. Egyelőre nem akcióképes a hajó és bár javításán erősen dolgoznak, jó néhány hétig fog tartani, amíg a tenedosi javítóműhelyt elhagyhatja.

Foglyoktól értesülünk arról, hogy Lemnoson most mintegy harmincezer ember állomásozik. Óriási gondot okoz a sok ember ellátása, az orvos és gyógyszerhiány rémes és állítólag már több koleraeset is előfordult.

A monarchia orosz-lengyelországi kormányzósága.

— A „lengyel királyság” élete. — Katonai közigazgatás Petrikauban. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 21.

Egy aradi előkelő származású ur, aki most az orosz-lengyelországi katonai közigazgatás egyik fontos ágában dolgozik, a következő rendkívül érdekes leírását adja annak az új életnek, amelyet vitéz csapataink által elfoglalt és megszállt új tartományban folyik.

— Turnau alezredes, a petrikai kerületi parancsnokság hivatali főnöke összehívatta a kerület falvainak előljáróit, beszédet intézett hozzájuk, amelyben bejelentette, hogy a főparancsnokság őt bízta meg a kerület közigazgatásával és a laszki-i kerület egy része is alája van rendelve.

— „A főparancsnokság által kiadott nyilatkozat szellemében a lengyel királyságban érvényes alaptörvények, amennyiben magánjogi viszonyokat szabályoznak, valamint a többi törvényes intézkedés eltekintve néhány szükséges kivételtől, továbbra is érvényben maradnak. Szigorúan őrködik azon, hogy az említett alaptörvények érvényesüljenek is. Az orosz nyelv és írás azonban az iskolában, a hivatalokban és a nyilvános életben tilos. Hivatalos beadványokat csak lengyel vagy német nyelven szabad szerkeszteni és a hivatalok a lengyel nemzetiségű felekkel lengyelül érintkeznek. A községi hivatalok és bíróságok döntenek a felett, vajjon lengyelül vagy németül akarnak-e tárgyalni, továbbá a felett is, hogy milyen mértékben akarják a két nyelvet egyenlően használni. A községi bíróságok megmaradnak eddigi hatáskörükben. A népjólétet célzó rendeleteimet lengyel és német nyelvű hirdetőanyagokban közzé fogom tenni, míg a községi hivatalokhoz intézett utasításaim lengyel nyelvűek lesznek. A kerületi parancsnokság hivatalos lapot ad ki, amely a legfontosabb rendelkezéseket tartalmazza.

— A katonai közigazgatás súlyt helyez arra, hogy a tavaszi mezeti munkát elvégezzék. Elrendelte, hogy számos jószágot vessenek, azonban 1915. év tartamára a pénteki főzőket bezáratta. Intézkedés történt, hogy ahol csak feltételekkel lehetett el a hullákat, azokat újra elföldeljék, hogy egy járvány kitörését megakadályozzák. Az elesett katonák sírjait a legnagyobb kegyelettel kell védeni.

— A nyugalom és a rend fenntartására esendőrészeket szerveztek, amelyeket a községi előljáróságoknak is támogatniuk kell. Az eddigi előljárók helyükön maradnak és fel vannak jogosítva bármikor személyesen és szóbelileg forduljanak hozzájuk. De ha azt tapasztalják, hogy kötelességmulasztók, megvesztegethetők, vagy pedig becsületlenek, akkor legszigorúbban fogok ellenük eljárni. És most azzal zárom előadásomat, ami felséges uralkodónknak, az önök magassteles védőjének is jelszava: *Viribus Unitis*.”

Rendkívül meglepetést okozott az alezredes lengyel nyelvű beszéde, mert a községi előljáróságok ezelőtt sohasem használhatták anyanyelvüket felsőbb hatóságokkal történő érintkezésben. A beszéd tartalma is, amely Bobrinsky gróf galíciai fő kormányzó sok keserűséget okozott programbeszédével kellemes ellentétben állott, rendkívül kedvező benyomást gyakorolt a gyülekezetre, úgy, hogy a lakosság bizalommal és reménnyel tekint az osztrák-magyar közigazgatás elé. Szimpátiával fogadta a katolikus lakosság, hogy a szívéhez oly közel álló csemetehajú káplánját, amelyben az Isten-

anya oszdatévő képe van, védelmébe vette a közigazgatás.

A lengyel királyságban seregeink által elfoglalt terület két közigazgatási kerületre van osztva és a beosztás körülbelül megfelel az orosz közigazgatás beosztásának. Az első kerület székhelye Petrikau. Főnöke *Haefele* altábornagy, a mödlingi katonai műszaki iskola volt parancsnoka. Hatvanhét körjegyzőség van benne, ezek mindegyikéhez husz falu tartozik. A második kerület székhelye Mieshow. Főnöke *Pichler* tábornok, *Jenő* főhercegnek hosszú időn át volt vezérkari főnöke.

A két katonai parancsnokság mellett egy-egy tartományi polgári biztosság működik, amely számos lengyel hivatalnokból, orvosi, műszaki segédkörből, tanfelügyelőkből, vasuti, postai és pénzügyi előadókából áll. Petrikauban a városi tanács élén elnök áll, Novoradomszkan polgármester. A petrikai polgári közigazgatás főelőadója *Karchésy* Ádám helytartósági tanácsnok, aki eddig a földművelésügyi minisztériumba volt beosztva. A rendőrség vezetője *Wojchik* Adalbert volt lembergi rendőrbiztos. Az erdészeti ügyeket a megszállott tartományban *Schim* Adám lembergi erdőtanácsos vezeti. A többi hivatalnokok is krakói, lembergi, podgorcei, *rszszowi* és bécsi hivatalnoki karból kerültek ki.

A közigazgatási szervezet az osztrák kerületi kapitányságoknak megfelelő azzal a különbséggel, hogy igazságszolgáltatási osztálya is van, amely az összes polgári és bűnügyekben ítélkezik és felelősségi fóruma a községi bíróságnak. Ez utóbbiaknak hivatalos nyelve most már nem az orosz, hanem a lengyel. Bűnügyeket a katonai büntető törvénykönyv, polgári ügyeket a *Code Napoleon* alapján intézik.

Az új közigazgatás a jelenlegi viszonyok között nem akar gyökeres változásokat életbe léptetni. Nem akar erőszakos átmenetet teremteni a múltból a jelenbe, hanem harmonikusan ki akarja egyenlíteni az időszaki és célszaki intézményekkel. Teljesen szakított a lengyel lakosság érdekében az erőszakos elorossosítási rendszerrel, kiküszöbölte az orosz nyelvet a községi törvénykezési és iskolai hivatalokból, ami egyáltalában nem torzadalom, hanem csak a természetes jog visszaállításának tekinthető. A községi hivatalokban lengyel nyelvű hivatalos bélyegzők vannak az egykori vajdasági címerével. Az emberbaráti és társadalmi célokat szolgáló polgári biztosságokat az új hatóságok támogatják.

Az adó- és illetékügy terén egyelőre nincsenek változások. Petrikauban mindenütt kizárólag lengyel cégéztáblák és feliratok vannak, épügy az utcanevek is lengyel nyelvűek. Fontos, hogy a hatóságok legelső gondja az volt, hogy valamennyi hitfelekezet egyenjogúsítását vitte keresztül, aminek a szülő lakosság látja hasznát, amely előbb iskoládót volt kénytelen fizetni, aoha gyermekei nem látogathatták az állami iskolát. Kipróbált szakfériak tanácsmányozzák az odaváló bírák, ügyvédek és tekintélyes polgárok útmutatása szerint az orosz-lengyelországi intézményeket, szokásokat és rendeleteket, hogy megfelelő javaslatokat teheszenek a közigazgatás célszaki fejlesztésére és a szükséges reformokra.

Közmunkával miveljék a Maros völgyét.

(Az aradmegyei bevetetlen földek. — A termés biztosítása.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 21.

A Maros völgyének egyik jó módú aradmegyei községéből kaptak ezeket a sorokat, amelyekben egy falun élő, a falusi viszonyokat és embereket alaposan ismerő köztisztviselőben álló egyéniség közli értékes megfigyeléseit és terveit az idei termés biztosítása tekintetében. Levele a következő:

A magyar sajtóban elhangzott a jelszó: nem szabad megműveletlen földnek maradnia. Aitruisztikus gondolat, mely a nemesen harcoló újságíró emberek agyában fogant meg, akik élesen látó lelki szemekkel előre megérik a közelgő veszedelmet. Nincsen ember széles e Magyarországon, aki ne helyeselné eme törekvéseket, mert a jelen tapasztalatai eléggé meggyőztek minden hazafiasan érző szívet, hogy mindenek előtt és mindenek fölött, ma első kötelességünk létünkön és életfenntartásunkon gondoskodni. Már pedig a kenyér kérdése első rangú kérdés, mert e nélkül élet-halál harcunk küzdelmeinek sikere biztosítva nincsen. Rosszul táplált hadsereg a győzelem minden remény nélkül indul harcba és nincsen az a katonabanda, mely lelkesedéssé tüzelné a rohamra induló éhes hadsereget. Pedig, ha nem találjuk meg az eszközöket a hazai föld megmunkálásának biztosítására, akkor kiejtettük kezünkön a leghatasosabb fegyvert.

Múlt év december havában végig utaztam a Maros völgyét és fájdalommal tapasztaltam, hogy annak nagy része nem volt busával bevetve. Papok, tanítók, jegyzők vagy nem értették meg a hazafias felhívást, vagy hiányzott lelkükből a tetre kézzel nemes felbuzdulás. Az Istenadta nép pedig várta a halálos ítéletet, mert hát kinek dolgozson — hangzott a sztereotip válasz. Ami be volt már vetve, azt tönkre tette az idén a Maros folyó kétszeri áradása. Milliokra menő ár származna, ha gondoskodás nem történik, hogy a termékeny völgyet tengerivel vessen be a környékbeli lakosság. Hissen ha elegendő tengeri termésünk lesz, nem félünk az éhenhalástól és derekasan harcoló fiainknak nem kell majd korgó gyomorral harcba szállniuk.

Nem sokalta jobb a helyzet a megye többi községeiben sem, miről a beérkezett jelentésekből teljes meggyőződést meríthetünk. Megvolt a remény, hogy a buzával és rozssal be nem vetett terület megművelhető lesz tavassziki alá, de hát az e hónap első felében tartott eszések teljesen elrontották számításainkat. Az államtól beszerzett árpa és zab most is szákokban van elraktározva, mert bevethető nem volt. Marad most számításba a tengerinek elvetése, de tekintetbe véve, hogy nagyon kevés az igaró állat és hogy a szántásért horribilis árakat kérnek, nagyon féltő, hogy nem üt be az a számítás sem. A folytonos eszések már is késedelmet okoztak és ha állandó szép idő be nem következik, a tengerhez fűzött reményeink is füstbe mehetnek.

Hogy egy katasztrofális gazdasági évnek elejét vehessük, véleményem szerint a vármegyeinek kötelessége a közérő alkalmazását kimondani megyeileg megállapított munkadíjak mellett. Mennél hamarabb tessék ezt meg, annál inkább van remény, hogy legalább a tengeri termés van biztosítva. Május hó elején túl vetett tengeri mennyisége és minősége csökkenteni fogja várható termésünket. Határozottan

felfogott érdekeink tehát a gyors munkára utalnak.

A megyénél, tudomásom szerint vannak szakemberek, akik tanácsra nem szorulnak és ha mégis kérem ezen soraim közlését, teszem ezt azon meggyőződésben, hogy közérdekű, hazafias ügyet szolgálók és hogy nem mindig válik be az, amit a zöld asztalnál terveznek. Egy előfizető.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Csütörtök: Leszállított helyárrakkal 5, 7 és 9 órakor „Hindenburg Varsóban“.

Péntek: R. Gombaszöghy Frida, a Magyar Színház művésznője felléptével: Halló, vigjáték.

Szombat: R. Gombaszöghy Frida felléptével: A sárga lilium, szimfónia.

* A színház hírei. R. Gombaszöghy Frida vendégjátéka. A Magyar Színháznak ez a kiváló művésznője pénteken a „Halló“ vigjátékban kezdte meg két estére tervezett vendégjátékát és szombaton a „Sárga lilium“ szimfónián fejezte be. A közönség, mely mindenkor lelkesedő örömmel fogadta R. Gombaszöghy Frida fellépéseit, ez alkalommal is szeretetének és elismerésének minden jeleivel fogja őt elhalmozni, eltekintve, hogy a megválasztott két darab a szimfóniákkal két remeke, nagyban felkelti az érdeklődést, hogy a vendégművésznő két legkedvesebb alakításával fogja a közönséget meglepni. Mindkét előadásra a jegyek előre válthatók a színházi pénztárnál. — **Vasárnapi előadások.** Vasárnap két előadás lesz mint rendesen, délután 3 és fél órakor mérsékelt helyárrakkal, az idei szezon egyik sláger-operettje, a „Mozi tündér“ kerül színpadra az eredeti szereposztásban. A főszereplők Pataky Vilma, Járai, Barics, Győző, Polgár, míg este a nagy sikert aratott operette-ujdonosság, a „Zsuzsi kisasszony“ negyedik előadása lesz, amikor is Győző mint Falsetti, suszterinas egy pár új aktuális kuplét fog énekelni. — **Hindenburg Varsóban.** Guthy Soma dr. bohózatos „szketa“-előadása ma kerül utoljára színpadra a budapesti Apolló tagjaival. A rendkívül mulatságos bohózatot több kísérő mozgókép is tarkítja; a közönség vig hangulatban tölti az egész előadást és a legkedvesebb szerepeket szerzi meg magának. Az előadások mélyen leszállított helyárrak mellett délután 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

* Legyen béke a földön! (Háborus dráma az Urániában.) A viharzó, vérpáraktól telt levegőben, mely annyi családi szentélynek boldogságát dulta fel, mindinkább az emberi érzések őstörvénye, a szeretet lehellelte suhan végig az emberiségen. Ennek az érzésnek szimbolizmusát adja filmen az a kiváló dráma, melyet a színház, a fővárosi bemutató után közvetlenül ma ad elő. Egy nyugalmazott katonának hűség ragaszkodása pályájához és ezzel szemben a modern ifjunak rajongása a tudományos pályák szépségei iránt, képezi az alaptémát, melyhez hozzáadódik egy szerelmi idill is. A fiu nem akar katoná lenni, elveszi szerelmét, de akkor háboru tör ki és be kell vonulnia. A győzedelmes háboruban megsebesül, de halála hírt költik, s mikor végre visszatér a családi otthonba, édesanyja sirjánál váltja ki a szeretetnek azt az érzését, amely békében és szeretetben egyesülve akarja tudni az egymáshoz rokon lelkeket. — „A bukott nő“, *Hesperia*-val, legközelebb az Urániában.

* A páncélszoba. (Nagy detektívtörténet az Apollóban.) Csütörtökön új műsort mutat be az Apolló-színház. A társadalmi drámák és a háborus levegőjű képek sorozata után a változatosság kedvéért most egy rendkívül izgalmas detektív-dramát tűzött műsorra az Apolló-színház. „A páncélszoba“ a címe ennek a 3 felvonásos detektívtörténetnek, amely szinte páratlanul áll a maga zsánerében. Nagystíliú gonosztevők után folyik az idegizgató hajza, amelyben a mozi-technikák minden bravuros eszköze és a szereplők csodálatra méltó bátorsága szerephez jut. Az izgalmas cselekmény még elejétől végig lebilincseli a néző érdeklődését. A nagykonceptiójú detektívtörténelem kivül eredeti háborus aktualitások, egy megkapó társadalmi dráma és több kacagtató bohózat kerül vetítésre az Apolló új műsorán. 3

Ezredes és hadügyminiszterné.

(Negyven akasztás egy orosz kémkedési botrányban. — A oszonka zsidó katona apja. — Történetek a háborus Oroszországból.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 21.

Az az amerikai állampolgár, aki jelenleg Péterváron tartózkodik és onnan írja érdekes tudósításait, amelyek közül kettőt már közöltünk, így folytatja élményeinek elbeszélését:

— A volt dumaképvisező, akiről a multkor megemlékeztem, azt mondotta nekem, hogy az oroszok németgyűlöletének főleg az az oka, hogy a német császár üzenté meg Oroszországnak a háborút. Azt is hozzátette, hogy az orosz lakosság a háboru elején teljes lelkesedéssel és odaadással állt a kormány mellé, de lassanként észrevehető elhidegülés állott be és jelenleg teljes apátia uralkodik. Különösen a zsidók, akik a háboru elején nagy tömegekben önként jelentkeztek katonáknak, arra a szomorú tapasztalatra voltak kénytelenek jutni, hogy a mostani kormánytól helyzetük javítását nem várhatják.

Nagyon biztak abban, hogy a két kultúr-nemzet, Anglia és Franciaország, nem fogják megengedni, hogy Oroszország zsidó polgárai továbbra is megmaradjanak nyomorult helyzetükben. A cárnak tényleg szándékában volt kiadai a „Kedves zsidóimhoz“ kezdetű sokat gunyolt proklamációt, de az utolsó pillanatban bizonyos befolyások megakadályozták ezt. Tekintélyes zsidókból álló küldöttség, miután előzőleg huszonezer rubelt áldozott erre a célra, megpróbálta, hogy audienciára jusson Carskoje Szelobá. Ezt is megakadályozták. A huszonezer rubelt öt magasrangú állami hivatalnok kapta meg egyforma részekben, hogy kijárják a küldöttségnek a cárhoz való bejutását. Az audienciából nem lett semmi, de a pénz a közvetítők kezén maradt.

Eredmény nélkül maradt minden kérés, kísérlet, törekvés, amely arra irányult, hogy a hadban álló zsidó katonák hozzátartozóinak engedjék meg, legalább átmenetileg, hogy ne csak a számukra kijelölt részekben lakhassanak. Én magam beszéltem Kiewben egy zsidó katonával, és pedig az amerikai Vörös Kereszt kórházában, aki három hónapig fektött ebben a kórházban, és mindkét lábára amputálva, nyomorékon engedték ki, hogy visszatérjen lakóhelyére. És a nyomorék katona hiába kérte, engedjék meg az édes apjának, hogy legalább a kórházból való távozása napján érte mehessen. Az apa megérkezett, de egy óra hosszat sem volt szabad Kiewben tartózkodnia, hanem Shtomirban, egyik rokona házában elrejtve kellett megvárnia nyomorék fia érkezését.

Az egész orosz zsidóság körében, mint-hogy megszámlálhatatlan hasonló eset fordult elő, természetesen rendkívül nyomott a hangulat. Magam is meggyőződhettem róla. Egyéb-ként a zsidóüldözések kérdése, amint az még ma is napirenden van, külön, önálló fejezet, olyan kimeríthetetlen, mint a víz az Océánban...

Valaki, aki azt mondotta, hogy Oroszország belpolitikájának titkaiba be van avatva, elmondotta nekem, hogy az orosz hadsereg korábbi vereségei Mjassojedow csendőrezredes kémkedésének tulajdoníthatók. Az ezredest néhány nappal ezelőtt letartóztatták és kivégezték és pedig állítólag Pau tábornok rende-

tére. A francia kormányt hír szerint saját kémjei értesítették a csendőrezredes üzeméről és állítólag ez volt tulajdonképeni oka Pau tábornok pétervári utazásának. A kémkedési afférnak több mint százötven szereplője van. Amit ebben az ügyben megtudhattam, a következő: Mjassojedow korábban a határrendőrségnél szolgált, utóbbi időben K. volt az állomáshelye. K.-ban van egy szeazgyár, amelynek tulajdonosai a háboru kitörése után Németországba utaztak. A gyár zár alatt van és mostan bizonyos Michelson nevezetű ember és fiai vezetik. A csendőrezredesnél letartóztatásakor gépirásos papirokat találtak, amelyeket az említett gyárban készítettek Michelson engedélyével, de talán anélkül, hogy ő tudta volna, mit tartalmaznak azok. Az ezredes letartóztatása után elkobozták a K.-ban lévő összes írógépeket és minthogy mindegyiknek van valamilyen sajátossága, pontos vizsgálat után megállapították, hogy Mjassojedow titkos papirjai a gyár egyik írógépén készültek. Michelsont és fiait, valamint a gyár néhány alkalmazottját letartóztatták. Hogy nekik mennyiben van részük a kémkedési ügyben, azt a katonai hatóság eltitkolta. Péterváron azt mondják, hogy ebből az ügyből kifolyólag már több mint negyven embert felakasztottak, amint-hogy Mjassojedow is felakasztással bünhődött. Másik hír szerint az ezredes felesége, ismert pétervári hölgy barátságos vonatkozásban állott a hadügyminiszterrel. Mások viszont azt állítják, hogy a snájdig ezredes és a hadügyminiszter felesége között volt évek óta intim viszony. Lehetséges, hogy épen ez az oka annak, amiért olyan gyorsan felkötötték az ezredest; hisz a miniszter is bizonyára ismeri azt az angol közmondást: „dead men tell no tales.“ (A halottak nem mesélnek.)

Robbanó lövegek mérgező hatása.

Hadvezetőségünk és a német nagyvezérkar jelentésében gyakrabban említés tétetik arról, hogy ellenfeleink fojtó gázokat terjesztő bombákat használnak. E harcmodor ujnak nem mondható. A kínai tengeri rablók már régtől fogva élnek a bűzbombák teyverével, hogy azzal teyék harc képtelenné a megtámadott hajó legénységét. A tulajdonképeni hadtörténelemben azonban a japánok vitték be a mérgező gázokat fejlesztő bombákat, amelyeket a csuzimai tengeri ütközetben használtak először. A bűzbombák által előidézett mérgezésről és annak okairól érdekes cikket közöl a „Münchener Medicinische Wochenschrift“ legújabb száma egy ismert berlini farmokologus. L. Lewin tollából. A jeles német vegyész szerint a bűzbombák mérgező hatása a szénoxid tartalmuknak tudható be, amely robbanás alkalmával fejlődik. A bűzbombák mérgező hatása körülbelül azonos a szén-gáz mérgezéssel és fokozza a bombák szén-sav-tartalma. Ha egy katonát gyalogsági fegyver lövése közelből ér, már azon is észlelhető kisebbtöku szénoxid-mérgezés. Gyakran megesik, hogy egy közönséges löveg robbanása következtében azok, akik a robbanás körzetében voltak, emlékezőtehetségüket veszítik, sokszor esztendőre, ami nem idegsoknak tudandó be, hanem a robbanás alkalmával fejlődött gázok mérgező hatásának.

A bolgár kamara elnöke Bécsben. Bukarestből jelentik: Vacsor, a bolgár kamara elnöke, orvosi konzilium elnökéből Bécsbe utazott. A bolgár államférfiu rövid ottartózkodás után visszatért Szófiába.

Tisza Lajos gróf és hűséges huszára.

(A miniszterelnök súlyosan megsebesült öccse a Dollinger klinikán. — Az ötös népfelkelő huszárok a Kárpátokban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, április 21.

Az Üllői-úti Dollinger-klinika első emeletén fekszik hasvét vasárnapja óta Tisza Lajos gróf, az 5-ös népfelkelő huszárezred vitéz főhadnagya, a miniszterelnök ifjabbik testvéröccse. Haslövés érte a zempléni harcokban és fájdalom, állapota néhány nap óta komoly aggodalomra ad okot. A gróf, aki sebesülését könnyűnek tartotta, közvetlen a megsebesülése után oly nagy fáradságokon ment keresztül, hogy a friss seb megfertőződött és bár két ízben is végeztek műtétet rajta, vasárnap óta állapotában jelentékeny rosszabbodás állott be.

A klinikán, amelyen Dollinger Gyula udvari tanácsosnak asszisztense Radvánszky Béla báró dr. operátor, a gróf unokaöccse, a báró rendelkezésbaját rendezték be Tisza Lajos gróf számára. Ejjel-nappal mellette van Radvánszky báró, aki a beteg ápolását magára vállalta s kivüle csupán az ápolószemélyzet lépheti át a gróf betegszobáját. Tisza István gróf miniszterelnök napjában két ízben is meglátogatja öccsét. Dél előtt, rendszerint az első vizit után tölt a betegágyánál tőlörát, délután pedig három-négy óra tájban tesz felőrá látogatást a klinikán. Aggódo szeretettel van a miniszterelnök öccse iránt, az orvosok a legaprólékosabb részletakig számolnak be neki a beteg állapotáról és amióta Tisza Lajos gróf állapota rosszabbodott, szinte óráról-órára jelentést kér a miniszterelnök.

A látogatók számát a legminimálisabba redukálták. Csupán a miniszterelnök, idősb báró Radvánszky Béláné, báró Podmaniczky Gézáné, a két Radvánszky báró, — mindkettő sebészorvos — Radvánszky Dóra baroness és a gróf bátyja, Tisza Kálmán gróf huszárkapitány látogathatják meg a nagybeteg, akinek feltétlen és gondos nyugalomra van szüksége. Természetes, hogy az érdeklődők száma napról-napra nő, a gróf inasa, alig győzi a sok kérdésközdést kielégíteni. A gróf pedig súlyos sebe dacára egész napon át kérdésekkel ostromolja hozzátartozóit, valamint ápolónit: Tokaji Eszter intézőnőt és Paula testvért.

A gróf állapota komoly, de nem reménytelen.

Dollinger professzor, vezértörzsorvos, Tisza Lajos gróf állapotáról a tanár ur a következőket volt szives elmondani:

— A lövés, amely a gróf urat érte, fájdalom, igen súlyos. Tályogképződéssel járt a hasüregben s bár a tályog már ki van nyitva, a beteg még mindig lázas. A golyó a köldöktől jobbra hatolt be a hasba, átjárta a csontokat és a combon jött ki. A mai napot nyugodtan töltötte, legalább is az eddigi jelek mind erre vallanak, de azért a gróf ur állapota még mindig komoly, de egyttal hangsúlyozhatom, hogy nem reménytelen.

Radvánszky Béla báró dr. operátor épen a betegágytól jött, amikor megkérdezték unokabátyja állapotáról:

— A mai nap, de különösen a délután nyugodtabban telt el — mondotta. — A grótot, akinek két tályog képződött a hasüregében, két ízben operálta meg Dollinger tanár s amidőn az állapotában rosszabbodás állott be, konziliumot tartottunk, amelyen résztvettek Dollinger igazgatón kívül Jendrassik professzor, Lumniczer,

Holzwarth, Adám doktorok és én. Ez az orvosi tanács helybenhagyta mindenben eddigi intézkedéseinket. Lajos bátyámnak helyenkint igen magasra szökken a láza, de állandóan öntudatánál van, szivesen beszélget el velünk s a miniszterelnökkel, aki napjában kétszer is meglátogatja. A mai nap sokkal kedvezőbbben telt el, mint a tegnapi és az eddigi jelekből ítélve reményünk van arra is, hogy az éjszaka sem hoz változást. Mindamellert természetesen a gróf állapota komoly, bár aggodalomra e pillanatban nincsen ok.

Az „aranyos jó ember“.

Tisza Lajos gróf megsebesüléséről érdekes részleteket tud egy a Dollinger-klinikán ápolat sebesült. Az egyik keresztifolyosó végén egy nagyobb kórteremben comblövéllel ápolják Kérészi Lajos közhuszárt, aki Tisza Lajos gróf oldalán harcolt az utolsó összecsapásnál is és a gróffal volt a megsebesülés pillanatától a mai napig. Kérészi, akinek a sebesülése csak könnyű s akkor kapta a sebet, amikor a gróf bekötözésénél segédkezett, így mondotta el a vitéz mágus utolsó harcolt:

— Nagycsütörtökön este hét óra tájban Laboreréven parancsot kaptunk, hogy vonuljunk előre, Feisőcebenye mellé, az egyik magaslatra. Nekünk, ötös népfelkelő huszároknak a gróf ur volt a századparancsnokunk. Aranyos, jó ember, aki mindenütt előljárt és bennünket úgy szeretett, mintha csakugyan egytől-egyig a saját véréből valók lennénk. A parancs vétele után nyomban elindultunk és amikor Felsőcebenyre értünk, a gróf ur jelentkezett a tüzérségi parancsnoknál, mert tüzérségi fedezetnek voltunk kirendelve. Mi mindjárt fedezéket csináltunk magunknak, két tüzet rak-tunk és köréje telepedtünk le. Tőlünk egy kilométernyire voltak az oroszok, a mi rajvonulunk pedig előttünk, feküdt talán kétszáz méternyire. A gróf ur egész éjjel ébren volt. Elbeszélgetett a tisztakkal: Salzberger Salamon és Kovács László főhadnaggyokkal, Fekete Imre önkéntes őrmesterrel, ő maga ellenőrizte a felváltásokat és csak midőn a két orosz támadást, melyet az ellenség az éjjeli órákban megkísérelt állásaink ellen, sikerrel visszavert a gyalogság, pihent le néhány órára. Reggel kilenc óráig csend volt. Ekkor a gróf elküldött engem Szabó János őrmesterrel gyalog parancsossal a brigád-kommandóhoz, ahová elvittük a jelentést, hogy az állásokat elfoglaltuk és tartjuk. Amikor azután visszajöttünk és jelentkeztünk Tisza méltóságos urnál, kezdődött meg a mi tüzérségi harcunk. Ez eltarthatott délelőtt tizenegy óráig, utána megint csend lett, míg délután, ugy három óra tájban az oroszok, akik nagy túlerőben voltak, irtózatos támadást intéztek állásaink ellen. Rettentő rohamok voltak egy órán át, az orosz golyók ott füttyültek el a fülünk mellett, pedig mi hatszáz méternyire voltunk még az őrszelásott lövészárkokban.

Tisza Lajos gróf sétál a front előtt.

— Egyszerre csak, mikor éppen a leghevesebb volt ez az irtózatos roham, látjuk, hogy a gróf ur végig sétál a fronton. Kértük, hogy vonuljon hátrább, fedezze magát, de a gróf ur fel sem vette a figyelmeztetésünket. Parancsokat osztott szét, előre küldte a pionirokat, akik

tőlünk nyolcvan lépésnyire ástak új fedezéket. Az árkászok legjavában dolgoztak, amikor „zugszalvét“ kaptunk. Erre megint csak elkezdtük a rimánkodást:

— Gróf ur, tessék magát fedezni. Jó lesz, ha elhagyjuk ezt a cudar helyet, mert még bekerítenek.

Válaszul a gróf ur nevetett és ránk szólt:

— Csak nem megyünk el innen?! Nem is mehetünk, mert már jött az értesítés, hogy egy zászlóalj gyalogság siet a megerősítésünkre.

— Mi erősen tartottuk az állásokat. A gyalogságunk minden rohamot, még ha oly ördögi volé is, visszautasított, mi, huszárok pedig lassanként a bokrok mögé húzódtunk és onnan lövöldöztünk a bennünket jobboldalról bekeríteni akaró oroszokra. A gróf urral Molnár Lajos szakaszvezető, Molnár Imre szaknitéc szakaszvezető és én voltunk egy borókabokor mögött. Jól láttuk, amint vagy száz orosz jobbról, talán kétszáz lépésnyiről egyre inkább közeledik felénk. A gróf ur ott térdelt mellettünk a bokor mögött és folyton lelkesített:

— Csak löni fiam, ameddig egyetlen tőlényünk is van!

A megsebesülés.

— Ekkor vettük észre, hogy az oroszok minden oldalról körül akarnak zárni. A gróf ur a borókabokorból felállott. Erre már előttünk legfeljebb száz lépésnyire volt három orosz katoná. Az egyiket Molnár Lajos lötte le, a másiknak én küldtem golyót, de a harmadik aki a középütt állott, ebben a pillanatban rálőtt a grófra. Láttuk, amint a gróf ur, szegény, mellettünk hanyat vágódik.

— Jaj, fiuk — kiáltotta — haslövést kaptam! Vigyetek hátrább es kössetek be, nem lesz súlyos a sebem.

— Mi hárman könyes szemmel telőgtük a gróf urat és elvittük arra a helyre, ahol az éjszaka táborostunk. Engem a gróf leküldött segítségért, a két szakaszvezető pedig lebon-totta a gróf ruháját és bekötözte. A sebet láttam. A köldök mellett jobbról ment be és a csipőn jött ki. Négy cseh bakát hoztam a kezemből egy őrmesterrel és így felváltva vittük a gróf urat vagy másfél kilométernyire. Köröttünk egyre több golyó süvített el, én is akkor kaptam a golyót a combomba, de mi csak vittük a grótot, néha szaladtunk is, mert bizony a harc a legjavában tartott és félő volt, hogy elfognak bennünket. Az erdőben, ahol egy pillanatra megpihentünk, galyakból, derékszijjakkból hordágyat csináltunk, erre fektettük a sebesültet és így érkezünk Oroszkére, ahol egy ezredorvost találunk, aki megnézte a sebet, átkötötte és tábori hordágyat bocsátott a rendelkezésünkre. Vittük tovább a sebesültet. A gróf ur fel sem vette a sebet. Amig nem volt hordágy, szinte futólépésben jött velünk és folyton énekelt. Különösen a kedvenc nótáját dalolta egyre:

Nincsen a esászárnak olyan katonája,

Mint a szép hetes huszár, ha felül lovára.

— Mi sirtunk ott a gróf ur mellett, ő meg énekelt, mert nagyon szerette a hetes huszárok nótáját. Korábban ott szolgált. Izbugyaradványra érve, az állomáson épen egy tábori vonat volt, amely alig hogy odaértünk, elindult Koskócon át Homonna felé. Éjjel tizenegy órakor érkezünk Homonnára, ahol a grótot a pihenőben helyeztük el és vele maradtunk másnap délelőtt tizenegy óráig. Uzsokról ekkor jött meg a sebesültszállító vonat, erre tettük rá a mi jó urunkat és jöttünk vele Miskolcra. Utközben tíz percenkint adtunk neki tejet és

ami a legjobban érdekelte: újságokat. Husvét-vasárnap hajnalban jöttünk meg Miskolcra. Itt már várt ránk Turnay Gyula főispán, a sok katonaeorvos, Radvánszky Kálmán és Béla báró orvosok és innen különvonaton Budapestre hoztuk a grófot.

— Nem tudom miért, de engem kedvel a gróf ur. A multkor is épen nála voltam, amikor belépett a kegyelmes ur, a miniszterelnök. Illendően köszöntem és ki akartam menni, de a gróf ur bemutatott a bátyjának és monddta:

— Látod, Pista, ez a derék magyar ember mellettem volt, amikor a golyó ért és miattam sebesült meg.

— Addig nem is nyugodott, míg Budapestre nem jött a borsodi Gelyenéből a családom. Maga a gróf ur sürgönyöztetett érte és bár nekem már kutyabajom, folyton engem kérdez, hogy gyógyul-e a sebem? Hogy a jó isten áldja meg ezt a derék urat, akinél magyarabbat még a borsodi huszár sem látott...

Zár alá kerülnek Aradmegye tengeri készletei.

(A földmívelésügyi miniszter rendelete. — Az alispán intézkedésével.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 21.

Ghillányi Imre báró földmívelésügyi miniszter rendeletet intézett huszonhat alföldi fekvésű vármegye alispánjához, ezek között Dálnoki Nagy Lajos dr. aradmegyei alispánhoz is, hogy sürgősen írják össze a megye területén található csöves és morzsolt tengeri készletet. A rendelet értelmében az alispán intézkedett, hogy május elsejéig a vármegye valamennyi járásában történjen meg az összeírás.

A rendeletben kimondja a miniszter, hogy a rendelet megérkezésének napjától kezdve további intézkedésig minden csöves és morzsolt tengeri készlet alatt levőnek tekintendő és kivéve az Országos Gazdasági Bizottság részére az önkéntes bejelentés vagy requirálás folytán már előbb zárlat alá helyezett mennyiségeknek az Országos Gazdasági Bizottság meghatalmazottjainak felhívására való elszállítását, semmitéle más címen a községek területéről tengerit előleges engedély nélkül elszállítani nem szabad. A készletet tehát a zár fölölkedéséig köteles a tulajdonos megőrizni.

Eddig az időkig a birtokosnak a zár alá vett készletről nem szabad rendelkeznie; azonban a készlet tulajdonosa jogosult készletéből saját gazdasági és háztartási szükségletére annyit felhasználni, mint amennyinek felhasználása takarékos eljárás mellett feltétlenül szükséges. Ha azonban a birtokos azon időpontig, amíg az összeírt készletek átvétele, vagy feloldása felől elhatározás megérkezik, saját háztartási és gazdasági szükségletére most zár alá helyezett egész készletének 10 százalékát meghaladó mennyiséget volna kénytelen igénybe venni és ha ez a 10 százalékot meghaladó mennyiség 5 métermáznál több, a készlet birtokosa köteles erről a községi előjárásnak jelentést tenni és ez viszont köteles meggyőződést szerezni arról, hogy a szükséglet tényleg fennforog-e és nem történik-e visszaélés. Az önkéntes bejelentés vagy requirálás folytán már előbb zárlat alatt levő készletekre az ezen bekezdésben foglalt rendelkezések nem vonatkoznak, tehát az önkéntes bejelentés vagy requirálás folytán már előbb zárlat alá helyezett készletekből a készlet birtokosa semmit sem vehet igénybe.

A földmívelési miniszter végül felhívja Dálnoki Nagy Lajos dr. alispánt, hogy az összeírási jegyzékek beérkezése után a gazdasági egyesület elnökével, vagy kiküldöttyével, továbbá a gazdasági felügyelővel együtt sziveskedjék a vármegyebeli összes községekre vonatkozó összeírási jegyzékekkel öt legkésőbb május 5-éig személyesen felkeresni.

Tavaszi hadjáratunk esélyei.

(A Kárpátoktól messze északra lesz a döntés. — Oroszországnak kedvezőtlen a tavasz.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, április 21.

Oroszországból mindenféle hírek érkeznek hozzánk, amelyek a legnagyobb figyelmet érdemlik. Ezek kitűnően karakterizálják az ottani felfogást a mai hadihelyzetet illetőleg. Az orosz vezérkar — mondják a pétervári angol jelentések — számít arra, hogy a kárpáti harcok a legközelebbi napokban teljesen holtpontra jutnak. „A hó olvadni kezd, valamennyi folyó és patak megáradt, részben kilépett medréből. Az utak járhatatlanok. A nyugalom a Kárpátokban valószínűleg több hétig fog tartani.” A Ruskij Invalid, az orosz hadügyminiszterium lapja kifejti azt a nézetét, hogy a döntő ütközetet valószínűleg messzebb északra fogják megvívni, nem pedig a Kárpátokban. A párisi és londoni lapok varsói és pétervári levelezői az orosz hadsereg átcsoportosításával toglalkoznak. Miután pozitív részleteket nem tudnak, azt ígérgetik, hogy a döntő csapás közelében van. „Három-négy héttel több, vagy kevesebb, az már nem számít.”

A Pester Lloyd egy munkatársa előtt — mint megírtuk — egyik magasrangú hadvezérünk, akinek hadseregcsoportja a Kárpátokban harcol, külfutásainkról nyilatkozva rámutatott arra, hogy milyen fontos behatása lesz a tavaszi időnek a hadműveletekre. „A nap igen sokat jelent. Az oroszoknak rossz telük volt a most rosszak az állásait, míg mi most elfoglaltuk az oroszok jó állásait.”

Igy tehát a hadi helyzet megítélését illetőleg egyforma a vélemény nálunk és ellenfelünknel s ez nem véletlen dolga, hanem a tények ismeretéből ered. A következőkben vázolni fogjuk a bekövetkező tavaszi hadjárat képét.

Jellemzője ennek a háborúnak, hogy nemcsak minden képzeltetű nehézséget teremtett elő a tantázia világából, de azokat mindjárt a legnagyobb dimenziókban adta. A mi katonai körünkben mindig tisztában voltak azzal, hogy Oroszország elleni háborunk a legnagyobb problémák közé tartozik. És pedig nem annyira a számbeli túlsúly miatt, amelyet Oroszország velünk szemben állíthat — s amely mindenesetre, ha csak körülbelül is kiszámítható faktor volt — hanem azon praktikus hatásokban ki sem számítható nehézségek miatt első sorban, amelyeket a galicisi-orosz hadjárat terepe és időjárása okoz. Hadvezetőségünk tisztában volt azzal, hogy ezek a nehézségek rettenetes nagyok lesznek s ép abnormális voltak miatt megkívánják egész harci apparátusunk átorganizálását és alkalmazkodását. Hogy aztán a beállott nehézségek minden várakozást felülmúltak, azt senki sem láthatta előre. De meg volt a hadvezetőség kellő érzéke, amit igazol az is, hogy amikor évtizedek előtt először merült fel az orosz háboru lehetősége, már akkor teljesen átorganizálták tréningünket. A négylovas nagy kocsik helyett, amelyek nyugateurópai országutakon bárhol kényelmesen közlekedhettek volna, könnyű, két lovas tréningkocsikat szerettek be. Különösen az elemi-szer utánpótlásra szereztek be a monarchia északi részében használatos filigrán parasztkocsikat.

Igy tehát be volt rendezkedve hadseregünk a hegyi háborura is, de csak abban a csekélyebb mértékben, amint azt a számunkra számításba jövő hadszínterek kívánták. Hogy

Oroszországgal való háborunk esetében is szükség lesz hegyi felszerelésre, nagyobb katonai köröknek soha sem jutott volna eszébe. Az Oroszország elleni háboru par excellence síkföldi háborunak látszott. Nagyon természetesen senki sem ismerte félre a Kárpátoknak nagy jelentőségét északi ellenfelünkkel vivandó háboru esetén. Számítottak arra, hogy a Kárpátokban is le fognak játszódni részoperációk. De hogy a Kárpátkomplexum a főerők hosszú, döntő főoperációinak színhelye lesz, azt a háboru előtt annál kevésbbé lehetett előrelátni, mert a rendkívüli terepnehézségek, amelyeket az erdős, szakadékos Kárpátvidék nyújt, szinte lehetetlenné tették, hogy az operációk körébe bevonják. Ugy tetszett, hogy nagyobb seregek számára ép úgy, mint azelőtt, csak átvonulási terület lehet. Nem tette fel senki — mielőtt be nem következett volna — hogy egy milliós sereg számára lehetővé lesz a legmagasabb kárpáti csucok zónájában harcolni s tuerővel szemben hosszú ideig és eredményesen ellentállni.

A háboru lefolyása nemcsak sok alapvető véleményt igazított ki, sőt döntött meg és formált át, hanem megtanított bennünket arra, hogy mit képes végezni a mi hadseregünk!

Valóságos elementáris erővel törték ránk mindjárt kezdetben a háboru követelményei. Azok az elsinte szekundáris jelentőségű feladatok, amelyeket a front mögött kellett végezni, kolosszális nagyságúra nőttek s fontosságukban növekedtek. Milyen jelentőséget nyert például a vasuti szolgálat! Az országutak fenntartásának, javításának, hidépítésnek szükségére olyan munkásgapparatust hívott életre, amely a korábbi háborukban teljesen ismeretlen volt. A háboru méretel a tréning improvizált halálisan megnagyobbítását s szokszorosítását kívánta meg. A kárpáti tél méteres hőmérsékletével szemben meg a mi könnyű parasztkocsijaink is tehetetleneknek bizonyultak. A hegyi háboru legsigorúbb követelményei léptek érvényre s ezért újra kellett felszerelni milliós hadseregünk legnagyobb részét.

Az északi ellenségünk elleni háboru mindig nehéz probléma volt és marad. A tavaszi hadjáratban folytatódni, újjalakolni, de semmi esetre sem fognak enyhülni ezek a nehézségek. Ha mégis a legnagyobb bizalommal tekintünk tetőjára, elé, ez a bizalmunk abból a tudatból fakad, hogy hadseregünk győzi a legnagyobb nehézségeket is s hogy határtalan mértékben nyert háborus tapasztalatokban.

De még egy másik körülmény is a legnagyobb bizalomra jogosít. Még a háboruban is minden relatív. Ha a tavasz nehéz feladatok elé állítja a hadseregünket, ugy ellenfelünket még nehezebbek elé. Az elmúlt télen nekünk kellett viselni az időjárás befolyásának akadályozó hatását, a jövőben az oroszok fogják viselni. Mint ismeretes, a nagy hideg és a hófúvás az elmúlt télen kétszer törte meg offenzívánkat. A tél kétségtelesen az oroszok szövetségese volt. A jövőben ez fordítva lesz. Az orosz operáció főterülete jelenleg a galiciai síkon van, amely télen nagyszerűen járható, de tavasszal feneketlen mocsárrá változik. A mi operációink mag a hadtápterületen is télen a méteres hóval borított kárpáti terepen játszódtak le. A tavaszi időjárás azonban, amely a galiciai síkot mocsárrá változtatja, a kárpáti vidéken felszárítja a köves utat. A tavaszi nap — amint azt hadvezérünk mondotta — renkívül sokat jelent számunkra. A tavaszi nap a mi szövetségeseünk! Mintha szimbolikus jelentősége is volna! A sötétség az oroszokkal, a világosság mellettünk. S a világosság a jövőben is, mint eddig, a pokol minden hatalmával erősebb lesz!

Lemond trónjáról Miklós cár?

(Nikolajevics Miklós nagyherceg reményei. — Galícia nélkül nincs béke! — Megállt a kárpáti offenzíva. — Oroszország belső bajai.)

— Távirati tudósítás. —

Budapest—Bécs—Bukarest, április 21.

Kievből ideérkezett jelentések fantasztikus hírt közölnek.

E hír szerint Oroszországban napról-napra terjed a forradalmi mozgalom, ami arra indította a cárt, hogy lemondjon trónjáról. Ebben az esetben Nikolajevics Miklós nagyherceg, az orosz hadsereg jelenlegi főhadvezére, aki különben ez időszereint súlyos beteg, volna az utódja.

Ez a hír széles körben nagy fel-tűnést keltett. Általában azonban azt hiszik, hogy a cár csak a békekötés után fog lemondani.

Kelet Galiciát vissza kell szerezni.

Bécs április 21. A keresztény-szocialista választó egyesület tegnap este tartotta az évi közgyűlését, amelyen Lichtenstein herceg, tartományi marsall előadást tartott a világháborúról és annak okairól. Kifejtette többek között, hogy Oroszország főcélja Kelet-Galícia megszerzése. Ebből következik, hogy nekünk Kelet-Galiciát vissza kell szerezni, mert védősáncként van rá szükségünk. Ha Kelet-Galiciát elveszítjük, akkor teljesen elvesztünk, mert az oroszok nem fogják Kelet-Galiciával beérni, hanem kiterjesztik agitációjukat tovább is. A szónok a ruszofili agitációra áttérve, így fejezte be beszédét:

— Nem köthetünk előbb békét, amíg Galiciát vissza nem szereztük. (M. T. I.)

Orosz kudarcok a Kárpátokban.

Eperjes. Tüzérségünk egy orosz löportárt felrobbantott Koniecnánál. Az ellenség megpróbálta, hogy jobbszárnyát meghosszabbítsa, de visszanyomtuk Hanczowa és Uscie irányában, miközben számos foglyot ejtettünk. A fogságba jutott orosz katonák elpanaszolják, hogy naponta negyedik kiló kenyér és ugyanennyi nyershus volt a táplálékuk.

Berlin, április 21. A Berhner Tageblatt haditudósítója jelenti az osztrák-magyar főhadiszállásról: Az oroszok kísérletet tettek a lupkovi és uszoki sorosok közt, hogy a San forrásvidékéről és Solinkából kiindulva, a Nagypolány mellett levő rostoki hágón át elfoglalják a Ciroka forrásvidékét. Itt a szövetségesek csapatai szembeszálltak velük és visszaűzték őket. Egy erős orosz hadoszlopot körülfogtak és elfogtak. Az áttekinthetetlen erdős hegységben folyik a szétugrasztott ellenség üldözése, amelyből kisebb csapatok egyremásra fogságba kerülnek.

Megállították az orosz offenzívát.

Berlin, április 21. Párisból jelentik, hogy a francia sajtó pétervári sürgönyökét közöl, melyek beismerik, hogy az orosz offenzíva megállított. A front különböző pontjain — jelentik a sürgönyök — stratégiai okok arra bírták az orosz csapatokat, hogy visszavonulój hadműveleteket végezzenek. A „Börzenzeitung” az orosz csapatok átcsoportosításának szükségességét azzal magyarázza, hogy a német-osztrák-

magyar hadsereg az orosz csapatok balszárnyát körülfogással fenyegette. Nevezett lap csak az esetre mondja veszélyesnek a német taktikát, ha a szövetségeseknek a közeli napokban sikerülne előnyöket elérni. A „Ruskoje Slovo” megjegyzi, hogy a Zaleszoyki ellen irányuló osztrák-magyar hadművelet nyilvánvalóan csak egy része az általános tervnek. A döntő nagy csata a Kárpátoktól északra fog lezajlani.

Budapest. A haditudósítók jelentik a saját hadiszállásról: A nagypolányi helyi jelentőségű és még folyó ütközettől eltekintve, az egész harctéren nyugalom uralkodik és semmi jelentős esemény nem történt.

A Dnyeszter hidja.

Gurahumora, április 21. Hiteles jelentés jött Zaleszoykiból, hogy az osztrák-magyar tüzérség a Dnyeszter hidját szétlőtte. A folyó balpartján a bukovinai magaslatokon vannak az orosz hadállások. A hid elpusztítása után az oroszok pontonokat akartak verni, hogy átkeljenek a Dnyeszter balpartjára, de az osztrák-magyar ágyútegek a félig kész pontonhidakat is szétlőtték.

Orosz jelentés a kárpáti harcokról.

Hága. Az április 20-ikán közzétett, április 18-iki esti orosz hivatalos jelentés azt mondja, hogy a szövetséges seregek a Stryj irányában haladó országút mentén Oravezyk mellett nagyobb támadást kíséreltek meg az északra fekvő magaslat ellen, a melyet váltakozó szerencsével hol a szövetségesek, hol az oroszok szálltak meg. Ez a jelentés a semleges katonai szakírók számára nagy meglepetés volt, mert Oravezyk Kozióvától északnyugatra fekszik és az ettől északra lévő sokat vitatott magaslat a Magura-hegycsúcs, a mely uralkodik az egész környéken. A jelentésekből kiderül, hogy a szövetségesek a Zvinin-hegylánc elfoglalása után újból sikeresen nyomultak előre és alig öt-hat kilométerre vannak a Skoléból vezető vasútvonaltól. Ugyanez az orosz jelentés megemlíti, hogy a szövetségesek támadásokat intéztek a Rozankától északra lévő magaslatok ellen is, a mi szintén azt bizonyítja, hogy esen az egész arevonalon, a mely Rozankától Kozióván át egészen a Visoky vrh-ig vezet, az oroszok arevonalt sikerült lényegesen hátrább szorítani.

Varsó bombázása a levegőből.

Genf, április 21. Egy német repülőgép bombákat dobott Varsóra. Egy cukorgyár igazgatója és könyvelője életét vesztette, számosan megsebesültek. A bombák nagy anyagi kárt is okoztak.

Hindenburg új tervétől rettegnek.

Kopenhága, április 21. Pétervárról táviratozzák, hogy a németek tíz órán át szakszerűen bombázták Ossoviec várát nyolc hüvelykes ágyúkkal és közben német repülőgépek keringtek a vár fölött. A pétervári újságok azt írják, hogy Hindenburg új tervvel foglalkozik, amely arra irányul, hogy általános ostromot kezd Varsó ellen s ezért történt, hogy minden tartalékát összevonta, mert tervének keresztülviteléhez 300.000 főnyi hadsereg van szüksége. Elkeseredett ütközetek folynak Jedvabnónál, Salskinél és Brokierz-

nél. Az augusztovi erdő körül tovább tart a küzdelem és különösen Vigryze körül nagyon tevékenyek a német csapatok. Itt a németek erdőket építenek, a melyek már is bevehetetlennek látszanak. Minden jel arra vall, — ezt állapítják meg a pétervári lapok kivétel nélkül — hogy Hindenburg döntő csapást készít elő. Margrabov és az augusztovi erdő között a németek vasutat építettek.

Csend a Nyemen-fronton.

Stockholm. A lapok híradása szerint a Memel-Nyemen fronton teljes szélesend uralkodik. Ugy a németek, mint az oroszok szabadságolták az embereket május közepéig a földmunkák elvégzésére.

Behívják az orosz antauglichokat.

Pétervár, április 21. A Rjecs jelentése szerint 1900—1915. évfolyambeli nem szolgált népfelkelőket a zászlók alá hívták.

Przemysl hősei orosz fogságban.

Bern. A przemysli helyőrség zászlait a Ruskija Vjedomosti szerint vagy elégették a csapatok, vagy pedig a várban levő hőgyek rejtették el. A Rjecs szerint több osztrák-magyar tiszt utazott át Kiewen a przemysli helyőrségből, többek között Weber, Kranberg és Kloiberg tábornokok, továbbá Wittgenstein katonai mérnök. — Szentpétervárról jelentik: A Rjecs értesítése szerint a przemysli haditügyek között harminc budapesti és bécsi orvos, köztük több tanár is volt. Ezek az orvosok a varben kórházakban és a csapatoknál működtek. Az orosz kormányzat felszólította a foglyokat, hogy az orosz kórházakban tojassak működésüket.

Oroszország belső bajai.

Pétervár. Április tizenegyediké óta a városi vasut forgalmát a szénhiány miatt részben beszüntették.

Pétervár, április 21. A gabonaszemleket mutató nagy hiány miatt a jekaterinburgi malmok beszüntették üzemüket. A kievi polpármester értesítette a hadvezetőséget, hogy a minski katonai kerület parancsnokának kiviteli tilalma miatt Kiew nemsokára fűtőanyag nélkül marad.

A Ruskoje Slovo szerint Moszkvában óriási a tojáshiány, dacára annak, hogy a tojásra elrendelt kiviteli tilalom következtében kétszázötven millió darab tojás maradt havonta az országban. A moszkvai tojáshiánynak spekuláció az oka.

Pétervár. A belügyminisztérium jelentése szerint a hivatalos orvosi listán szereplő harmincegyezer orosz orvos közül tizenhatezerrel többen állnak aktív szolgálatban az orosz kúzdó csapatoknál.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonoszáma:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	— 357
Melegkellő	— 181
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 181
Nyomda	— 181

Féléve eredménytelen a küzdelem.

(Az entente kiábrándulása. — Anglia ellen vízen és levegőben.)

Távirati tudósítás.

Berlin, április 21.

A Times tegnapi száma ismét feltűnő keltő vezércikkben támadja a kormányt és meglehetősen kedvezőtlen színben tünteti fel az entente hadi helyzetét. A hadi helyzet — mondja a Times — a legutóbbi hat hónap alatt alig változott. Ez észretérthetné a kormányt és a hatóságot. A nyugati harctéren a Németország felé való előnyomulás még csak alig kezdődött meg. Hat hónap alatt ezen a részen alig változott a harc vonal. Nieuve Chapelle bizonyítja, hogy az angolok milyen nehéz feladat előtt állanak. Hiba történt a Dardanellák előtt is. A hadművelet megfontolás nélkül kezdődött. Ott nagy hibák történtek és a mostani előkészületek bizonyítják, hogy az első támadás mennyire nem volt előkészítve.

A hivatalos jelentések megtevesztik a nemzetet, a mit a legjobban bizonyít a perzsa harctéri helyzet, amelyről mindig azt írták, hogy Angliára kedvező, holott a valóság az, hogy az angol csapatok ott védekezésre kényszerülnek. Német-Kelet-Afrikában alig egy hüvelynyi területet lehetett megszerezni. Szeptember óta az Aisne mellett állunk és nem jutunk előre. A kormánynak az volna a kötelessége, hogy nyilvánosan kijelentse, hogy milyen keveset értünk el és hogy még milyen nagy áldozatokra van szükség. A flotta végigjárja a tengereket, ez igaz, de a német hadiflotta ma erősebb, mint a háború kitörése előtt volt. Ezt végre meg kell mondani és abból sem kell titkot csinálni, hogy a közbizalom a kormány iránt lényegesen megesappant.

Nagy légi támadás késvül?

London. A londoni sajtó szakemberei szerint az utolsó Zeppelin-támadás csak próbája volt annak a nagy német repülő-támadásnak, amelyet Anglia ellen tervez.

A tizenhét éves francia újoncok.

Genf. A tizenhét évesek behívása Párisban és Lyonban elkezdődött tüntetésekkel járt. Párisban az angol katonák részegen folytonos botrányokat okoznak.

Új offenzívát terveznek a franciák.

Berlin. A Wolff ügynökség jelenti: A Maas és Mosel között a nagy francia veszteségek után viszonylagos szünet állott be. A franciák előkészületeket tesznek újabb offenzívára.

Az yperni veszteségek.

London. French tábornok jelentést adott ki, amelyben elmondja, hogy az yperni harcokban az angolok vesztesége súlyos, de a németeké még súlyosabb.

Támadási kísérlet a Zeppelin-telep ellen.

Romanshorn, április 21. Ellenséges repülőgépek támadást kíséreltek meg a Bodeni-tó mellett levő Fridrichshafeni léghajócsarnokok ellen. Négy repülőgép igyekezett oda, amelyek közül azonban csak egy jutott a tó fölé és pedig Hegenauig, amely tizenhat kilométernyire van Fridrichshafentől. Német csapatok lövöldözésére onnan kénytelen volt visszafordulni, miután már társai előbb föladták a kísérletet. Egyik repülő a tó legészakibb szögletében fekvő Stokach városra négy bombát dobott, amelyek azonban csak csekély anyagi kárt okoztak egy öntőműhelyben. A Bodeni-tó védőművei pompásan működtek.

Bűrtömbbe az angol tisztekkel!

Halle, április 21. Arra való tekintettel, hogy Angliában hogyan bántak a német tengeralattjárók legénységével, a hallei fogolytáborból nyolc angol tisztet, köztük a berlini volt angol nagykövét fiát, Magdeburgba szállították és az ottani fogházban magánzárkába zárták el.

Angol alattomoság.

Amsterdam. A Maas nevű Lloyd hajó azon a helyen, ahol a hollandiai Katwyk elsüllyedt, angol tengeralattit látott. Azt hiszik, hogy az angolok olyan módon károsítják a semlegeseket, hogy a kárt azután a németekre tolják és így Németország ellen hangolják a semleges államokat.

Szénínség fenyegeti az angol flottát.

London. A walesi szénbányamunkások kijelentették, hogy sztrájkba lépnek, amennyiben nem kapnak husz százalékos fizetési pótlékot. A munkások mozgalma következtében a tengerészet tizenöt millió tonnás szénrendelésének kitermelése fennakadt.

H I R E K. LEGÚJABB.

Erkezett éjjel 3 órakor.
(Táviróda, cenzurázva.)

Budapest. Hirdetmény útján az 1891. és 1895—6-ban született népfelkelőket fegyveres szolgálatra május 15-re behívják.

Berlin. Az Északi-tenger német öböljében ismételen angol tengeralattjárók mutatkoztak. Közülük egyet április 17-én elsüllyesztettünk. Valószínűleg több tengeralattjáró elpusztult német hajóktól. Behncke, a tengerészeti vezérkar főnökeinek helyettese.

Bukarést. Március elseje óta 17000 orosz katona lépett román területre, akiket lefegyvereztek és az ország belsejébe szállítottak.

Konstantinápoly. A főhadiszállás jelenti: Egy ellenséges páncélos ma 100 gránátot lőtt a Dardanella erődre eredménytelenül.

Csernovio. Károly Ferenc József trónörökös, az itteni zsidó hitközség fogadásánál kijelentette:

— Hitsorsosaik hazafiságuk miatt sokat szenvedtek. A zsidóság nagyon hazafiasan viselkedett és ezt soha nem fogjuk elfelejteni.

Budapest. A függetlenségi pártok Károlyi Mihály gróf elnökletével értekezletet tartottak ma este. Az értekezleten az elnök kijelentette, hogy a kormány a háború alatt is folytatta a békében tapasztalt tulkapásokat és törvénytelenégeket, sőt a most betervezett javaslatok közül egyeseket kortes célokra is felhasznál. Ezért az ellenzék tagjai elhagyják a passzivitást és a legerősebb ellenzéki tevékenységet kezdik meg. Hasonló értelemben beszélt Apponyi Albert gróf is. Batthyány Tivadar gróf felszólalásában az általános választójogot és a teljes sajtósabadságot követelte és bejelentette, hogy a sajtócenzurát a képviselőházban szóvá teszi. Bakonyi Samu alelnök a függetlenségi pártok teljes harmóniáját konstataálta felszólalásában. Végül elhatározták, hogy az értekez-

letet az új javaslatok tárgyalására folytatják.

Nagyszeben. Verzár György az 5-ik gyalogezred zászlósa az ősszel orosz fogságba jutott és mint foglyot Tomszka-ba szállították. Innen később elszállították és utközben Verzár megszökött. Kilenc napig 30 fokos hidegben bolyongott, amíg elérte a kínai határt és eljutott Pekingbe. Innen irt most Nagyszebenben élő szüleinek, tudatva velük, hogy egészséges és hazajön.

Berlin. A Vossische Zeitung jelenti Konstantinápolyból: A Kaukázusban Milenál a törökök három napon harcban visszavetették az ellenséget a határon túlra.

Lyon. A francia hadsereg új típusú ágyú lövedéket használ az ellenséges léghajók ellen. Az új lövedék nem üti át egyenesen a léghajó burkát, hanem nagy lyukat szaggat rajta.

Budapest. A főrendiháznak a hadsereghez intézett üdvözlétére Frigyes főherceg generalisszimusz Jósika báró elnöknek meleg hangú táviratban mondott köszönetet. Szilárd hite — válaszolja a fővezér — hogy ellenségeink leküzdésével áldásdus békét biztosítunk szép hazánknak.

— Kitüntetett aradi honvédelezredes. A Kárpátokban lefolyt harcokban kiváló vitézségét tanúsított egy aradi származású és az aradi társaságban jól ismert honvédtörzstiszt: Hauser Sándor honvédelezredes. Hauser alezredes a német csapatokkal együtt harcolt és vitézségét most a német császár a másodosztályú vaskereszt adományozásával ismerte el.

— A przemysli védősereg fogságba került aradi hősei. A Przemyslben tartózkodott aradiaktól is érkeznek már lassanként hírek. Ma Hajós Oszkár, a gyulai 2. honvédelezred századosa adott életjelt magáról aggódó édesanyjának. Özvegy Hajósné, akinek férje Acsev főellenőr volt, egyszerre két helyről is kapott hírt fia felől. Egy szombathelyi uriaszony közölte vele, hogy orosz hadi fogságban lévő öcsétől táviratot kapott, amelyben megbizta, hogy tudassa Hajós százados hozzátartozóit arról, hogy a százados Pensán keresztül egészségesen átutazott. Ezzel az öröndetes értesítéssel egyidejűleg kapta meg fiának sajátkezű levelezőlapját az urinó. Hajós százados, aki hosszú ideig Aradon állomásozott, ahol általános rokonszenvenek örvendett, március 27-én kelt cenzurázott levelezőlapon tudatja édesanyjával, hogy egészségesen megérkezett Kiewbe, ahonnan tovább utaznak.

— A burgonya maximális ára. A kormány ma kiadott és a mai nappal életbe léptetett rendelettel intézkedik a burgonyakészletek rekvirálásáról. A m. kir. miniszteriumnak 1915. évi január hó 14. napján 240—1915. M. E. szám alatt kiadott rendeletében foglalt szabályok a 610—1915. M. E. számú rendelet értelmében megfelelően kiterjednek a meglévő burgonyakészleteknek bejelentésére, feltárására és az Országos Gazdasági Bizottság részére való átengedésére is. Az a legmagasabb ár, amelyet a birtokos a burgonyakészletnek az Országos Gazdasági Bizottság részére való átengedésénél követelhet, métermázsánként 11 koronában állapítatik meg, amely legmagasabb ár magában foglalja a rakodóállomáshoz való szállítás költségét is. Ez a legmagasabb ár nem terjed ki a burgonyának az Országos Gazdasági Bizottság részére való átengedése körén kívül eső forgalomban történő eladásokra.

— Kitüntetett aradi százados. A király az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismerésül a katonai érdemkereszt hadi kitüntetéses 3. osztályát adományozta Jacquemot Miksa 33. gyalogezredbeli századosnak.

— Ahol fekete kendőt viselnek az asszonyok. A déli harctér egyik sokat emlegetett batár városából kaptuk egy aradi vöröskezes ápolónő aláírásával ezt az egyszerű és őszinte levelet:

— Az Aradi Közlöny április 4-iki számában egy cikk jelent meg „Jövő leányai” címmel. Nagyon kérem soraimat juttassák annak a kezeihez, aki ezt a cikket írta. Dr. Sebestyenné—Liának őszinte szívből kívánom, hogy szavai ne csak pusztá szavak maradjanak, hanem legyenek követői is. Sokszor átolvastam és azt hiszem, minden magyar asszonynak és leánynak így kellene gondolkozni. Egy példát hozok csak fel. Az a kis határszéli város, melyben a zászlóalj, melynél én is vagyok, el van helyezve, legnagyobb részt horvát lakossága. Nekem feltűnt, hogy miért visel itt minden asszony fekete kendőt. Az egyiket, ki némileg magyarul is beszélt, megkérdeztem: talán halottja van. Igazán megható volt a válasza, szinte meglepett az egyszerű horvát asszony nemeslelkűsége.

— Ma minden embernek halottja van — felelte ugyanis a fekete kendős asszony — mert azok, akik a harctéren küzdenek, nemcsak övéikért, hanem mindnyájunkért véreznak. Nemosak annak kell hát a gyászt viselni, kinek hozzátartozója elesik, hanem mindeakinek, ki e haza földjén él. Hiszen sorsunk közös, miért ne legyen bánatunk is az!

Még egyszer kérem köszönetem eljuttatását ahhoz az urnához, akinek nem csupán a magam együttérzését tolmácsolom, hanem sok-sok harcos katonáét is.

— Orvosi tanácskozás. *Gidőfalvi* Imre dr. aradi törzsorvos elnöke alatt az aradi katonai kórházakban működő orvosok fontos tanácskozást tartottak tegnap, mely alkalommal kölcsönös eszmecserevel megállapították a fertőző megbetegedések gyógyításánál követendő eljárásokat, a különböző intézkedéseket, a gyógyszerek használati módzatait, a fertőtlenítést stb. A törzsorvos ugyanis a katonai kórházakban az orvosok működését, a betegek ellátását, a helyiségeket, az ügykezelést gyakori váratlan megjelenésével szokta ellenőrizni és a felmerült és tapasztalt hiányokat igazságos szigorával és soronkívül szokta elintézni.

— Híradás orosz fogságból. *Koritsonev* Mór ottiakai kereskedő veje *Szirmai* Vilmos, aki a miskolci honvédegyalozredben szolgált, négy hónap előtt eltűnt. Ötvenkét ütközetben vett részt és a limanovai diadalmas csatában nyoma veszett. Hosszu ideig nem kaptak róla hírt hozzátartozói, míg végre ma megjött levele az orosz fogságból. A január végéről keltezett levélben *Szirmai* tudatja, hogy Tomskban Szibériában van hadifogságban és egészséges. A limanovai harcban két század honvéd között jutott ő is hadifogságba.

— Magyar népfelkelő hadnagy török tűzérésnél. A király *Schuszter* Karoly József dr. népfelkelő főhadnagyot a Signum Laudisszal tüntette ki. Az érdekesség pedig az, hogy a magyar főhadnagy az első számú török tábori tarack osztályánál teljesít szolgálatot.

— Kényszermunkára ítelt orosz szociálisták. Szentpétervárról jelentik: A szentpétervári katonai bíróság *Mende* vezérőrnagy elnöklésével elítélte *Paskin* munkást nyolc esztendőre fogházra, *Petrov* munkást és feleségét pedig négy évi kényszermunkára. A munkások azért kaptak ilyen szigorú büntetést, mert a szociáldemokrata párthoz tartoztak és tiltott iratokat rejtegettek maguknál. *Petrov* 20 éves, felesége pedig 19 esztendőse.

— Drágább lesz a kalap. Bécsből jelentik: A kalapgyárosok, tekintettel a nyersanyag beszerzése körüli nehézségekre, a közel jövőben tíz-tizenöt százalékkal lesznek kénytelenek emelni a kalapárakat. Ez az áremelés rem sokat jelent. Az öregek, tul a katonakötelezettségen hordják majd a mult évi kalapot; ötvenéves korig pedig kinek kell a kalap, mikor szebb és olcsóbb a katonasapka.

— A költözőkődő lengyel szociáldemokrata párt. Krakóból jelentik: A galíciai és sziléziai lengyel szociáldemokrata párt székhelyét Krakóból Bécsbe helyezte át. A pártügyek vezetésével *Diamanti* dr. reichsrati képviselőt bízták meg.

— Félreértésből baleset. Az aradi Központi-szálloda ablakait az emeleteken tegnap a kirendelt takarítónők tisztogatták és munkájuk közben hangosan oicáztak. *Zöldi* Kálmán szobaasszony, kinek férje ott a felügyeletet gyakorolta, szobájából úgy halotta a kiáltásokat, mintha az ő férje az épület egyik ablakából lezuhant volna. A különben isgyengélkedő asszony az ijedségtől ájulásba esett és ideges szivrohamokat kapott. Már azt hitték, hogy az ijedségbe belehalt az asszony, a mikor a gyorsan megjelent *Lányi* dr. főorvosnak sikerült őt ismét eszméletre téríteni.

— Adományok. A hadbavonultak családtagjai részére a következő újabb adomány érkezett a polgármesteri hivatalba: *Weitzer* János-utcai elemi leány iskola V. osztálya 13 kor. 5 fillér. Főgimnázium VIII. osztálya Nagy Istvánné koszorújának megváltása címén 20 korona.

— A husvétli csomagok. A harctéren küzdő katonáink iránti legegységesebb kötelességünk, hogy mindennel a mivel módunkban áll, ellássuk őket. A hadvezetőség megadta erre a módot, midőn a napokban engedélyezte a husvétli csomagok küldését katonáink részére a harctérre. Ha csomagot küldünk ne feledkezzünk meg arról, hogy véreinket most járványok fenyegetik. Különösen a kiütéses tifusz veszélye nagy. Ennek a betegségnek a ruhatetű az okozója. Orvosi kísérletek bebizonyították, hogy egyedül a „Szantéc” tetűpor pusztítja el teljesen a ruhatetűt és ezért ne feledkezzünk meg arról, hogy minden csomaghoz mellékeljünk egy doboz „Szantéc” tetűport, mely minden gyógytárban és drogériában kapható. Ahol esetleg nem volna kapható, oda 3 dobozt utánvétellel küld: Auber gyógytára. Mohács. 8747.

— Tavaszra megérkeztek a szép gyermekocsik *Fischer* áruházában a Szabadságtéren. Összehajtható nyári sportkocsi már 16 koronától feljebb. Gyermekszékek átalakítható 12 koronától feljebb. Mindenkinék érdekében áll a *Fischer* Áruházat felkeresni. Fényképezkedvény. 227

— Kereskedelmi szaktanfolyam. Minden hó elsején új (gyors-, gépirási-, könyvelési) tanfolyamot nyitunk. Tandíj összesen 50 korona. Beiratkozás a délelőtti órákban. Ziffer és Hollós. Báró Bohus-palota. 1387

— Fütés papirossal. Az újságpapírost 36 óráig vízben áztatjuk, azután gombócformára összenyomjuk és megszárazítjuk. A száradás után ez a papírsanyag éppen olyan jó fütőanyag, mint a szén. A papírgombócok sem égnak lánggal, hanem mint a szén, izzanak. Különösen jó fütőanyag az ilyen papíros akkor, ha brikettel keverik. Három papírgombóc és egy darab sajtolt szén állítólágon bőven elég arra, hogy egy font húst kitűnően megfőzzenek vele. A drága tüzelő anyag mellett sokat megtakarítunk, ha a fütésnél erre a célra megfelelő, olcsó hulladék-papírt használunk. Kb. 50 kilós bálákban csomagolva kapható: bálanként 2 koronáért az *Aradi Közlöny* kiadóhivatalában.

— „Chic” uridivat üzlet ajánlja tavaszi divatújtonságait kalap, nyakkendő, fehérnemű stb. férfi- és nőgummikabátjait, olcsó szabott árak mellett. Arad, Andrássy-tér 15. 191

— Osztrák és magyar hadi segélyzőbélyegek százát egy koronájával veszi *Kerpel* Izsó könyvkerekeskedése. Ugyan-e cég vásárol egész bélyeg-gyűjteményeket és könyvtárakat is. 411

— 35 dekás tábori dobozok *Kerpel*nél.

— Ritka bélyegek nagy választékban *Kerpel*nél.

— Jó szivarkahüvelyek *Kerpel*nél.

Az eltűnt ökörcsordák.

(Hadseregszállítási panamak hatvan év előtt.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 3.

A papirbakkancsok és selejtes posztók szállítói már lakat alatt vannak és jól megérdemelt büntetésük elé néznek. Szívesen elhagytuk volna ezt a szomorú fejezetet... de ha már megtörtént, szolgáljon vigaszul, hogy a nemezist nem kerülték el azok, akik ilyen súlyosan vétettek nemcsak a büntető paragrafus, hanem hazájuk ellen is.

A hadseregszállítási bűnök alkalmából egy német újság érdekes hasonló fajta panamát elevenít fel, mely ma már a história lapjára tartozik.

1859-ben volt. A ravasz piemonti államférfiak *Cavour* Camilló Benzónak már 1858. őszén sikerült III. Napoleont, a franciák császárt *Károly* Albert, piemonti király nagyra-vágyó tervei számára megnyerni. A franciák császárával titkos véd- és dacszövetséget kötöttek. Ausztria akkor már sejtette, hogy Piemont készül valamire, de a francia szövetségről még nem tudtak. Mindazonáltal már 1858. októberében Ausztria fegyverkezett Piemont ellen.

1859. január 1-én, a mikor a párisi Tuileriakban az ujesztendő alkalmából az idegen hatalmasságok köveit fogadták, III. Napoleonnak mindenkihez volt egy pár barátságos szava, csak *Hübner* Sándor báró, osztrák követet fogadta kelletlenül.

— Hallom! — mondotta hangosan — Ausztria Piemont ellen fegyverkezik. Mit akar Ausztria Ausztria hullá! Ausztria maradjon vesztég.

III. Napoleon szavai természetesen érthető konsternációt keltettek Bécsben. Hisz ez hadüzenet volt! *Hübner* bárót visszahívták Bécsbe. Két nappal megérkezte után a király audiencián fogadta és ugyanaznap — véletlen vagy szándékosság volt-e — a „Moniteur” nyilvánosságra hozta a Franciaország és Piemont közötti megegyezést.

A fegyverkezés nagy mértékben megindult. Az osztrák pénzügyminiszter *Bruck* lovag a hadsereg számára szükséges szállításokat átruházta a cs. kir. osztrák hitelbankra, mely a szállítások lebonyolítására egy áruházat állított fel. Ennek élén *Richter* igazgató állt.

A háboru 1859 márciusában tört ki. A főparancsnok *Gyulai* Samu gróf, tábornaggy lett. A mi csapataink még csak Piemont felé meneteltek, amikor a főparancsnok már napnap után küldte Bécsbe panaszait a csapatok rossz élelmezése s a hus teljes hiánya miatt. *Hushiány*! Holott a hitelbank naponta óriási számlákat adott át a főintendánsnak szállított ökörcsordákról.

A legfelsőbb hadtábornok szigorú vizsgálatot indított. A vizsgálóbizottság élén *Lajos* főherceg állott, aki kiméletlen szigorúságról volt híres. A vizsgálat tényleg meglepő eredményeket hozott napvilágra. A hitelbank ré-

Éliás Lipót Fia

butorszállító vállalata.

Arad, Deák Ferenc-utca 36. sz.

Telefon 250. szám.

Telefon 250. szám. 1209

Költözők figyelmébe!

Van szerencsém a tisztelt költözők közönség figyelmét felhívni, hosszú évek óta fennálló költöztetési vállalatomra. Elvállalok teljes garancia mellett helyi és vidéki átköltöztetést, nyitott és teljesen új, feltétlenül tiszta, belül kárpitozott 6, 8 és 10 méter hosszú paten-tírozott zárt butorszállító kocsijaimmal. Tisztelettel:

Eliás Lipót Fia butorszállító Arad, Deák Ferenc-utca 36. sz.

széről szállított ökörcsordák, buza- és liszt-küldemények tényleg átvétettek az intendantúra részéről, de mind eltűntek a Bécs és Turin közötti úton.

És aztán jött a nagy szenzáció. Egy nap a főintendáns, Eynatten lovagot és a hitelbank áruosztályának igazgatóját, Richter Albertet tartóztatták.

Akkoriban Bécsben vendégszerelt egy Döbler nevű híres bűvészmeister, aki legfőbb attrakcióképpen egy kanárimadárnak a ketrecből való eltűntetését produkálta. Döbler minden esztendőben Bécsbe jött a mielőtt fellépett, játszania kellett a királyi udvarban Ferenc Károly főherceg, királyunk atyja előtt, ki a Boscomutatványok nagy hive volt.

Produkcio közben Döbler bejelentette a kanárimadár eltűnését is.

— Császári fenségek, legkegyelmesebb engedelmükkel bemutatom, hogyan lehet egy kanári madarat a ketrecből eltűntetni!

— Bravó! — kiáltott fel Ferenc Károly főherceg.

— Ah, ez semmi! — jegyezte meg Zsófia főhercegnő, a király anyja, — Eynatten lovag egész ökörcsordákat tud eltűntetni.

A háboru gyorsan ért véget, Ausztriát Magentánál és Solferinónál megverték és megkötötték a villafrancai békét, melynek Lombardia esett áldozatul.

A vizsgálat folyamán Eynatten lovag villájában borotvájával átvágta a nyakát, Richter Albertet pedig 8 évi nehéz börtönre ítélték.

Ez volt az első nagyszabású szállítási panama.

VÁROS ÉS MEGYE

Arad város intézkedései az aratás biztosítására. A központi gazdasági bizottság javaslatait, amelyeket legutóbb tartott ülésén hozott és amelyeket annak idején ismertettünk, a tanács most tárgyalta és azokat mind elfogadta és határozattokká emelte. A tanács átír a közigazgatási bizottsághoz, hogy írjon fel a kormányhoz és kérjen az aratási munkához közérót. Felszólítja a polgármestert, hogy az államsegélyben részesülő lakossághoz intézen felhívást, hogy vállaljon mezőgazdasági munkát, mert aki munkaképes és még sem teszi ezt meg, attól a segélyt elvonják. Felszólítást intéz a tanács a gazda közönséghez, hogy bérelje ki a még parlagon fekvő belterületeket. Elhatározta végül a tanács, hogy két kéveköti arató gépet vásárol, amelyet a gazdáknak kölcsön ad, holdankint 10 korona árban.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1915. évi április 22-én:

A budapesti Apolló tagjainak fellépte:

Hindenburg Varsóban?

Nagy bohózatos „Szkecs”. Írta: Guthy Soma dr.

Az előadások délután 5, 7 és 9 órakor kezdődnek mélyen leszállított helyárrakkal.

Felolós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.*

APOLLO SZÍNHÁZ.

Április 22. és 23-án,
csütörtökön és pénteken

Utólérhetetlen mesterműve
a kinematographiának:

A páncél szoba

káprázatos detektívdráma 3 felvonásban. —: Főszereplő:
Stuart Webbs.

Az előadások kezdete 5, 7 és 9 órakor kezdődnek és nem folytatólagosak.

21

* Az ezen rovat alatt közöltéért nem vállalunk felelősséget.

KATONÁINK ÉLETMENTŐJE A „SZANITÉC” TETŰPOR

Legbiztosabb szer a kiütéses tifuszt terjesztő ruhatetek ellen.

Gyógytárakban, drogériákban már mint kész tábori csomag (csak a címet kell ráírni) kapható 1 koronáért. Kérjünk azonban határozottan „Szánitéc”-port, mert mind minden jónak, ennek is akadót silyány utánzata. Ahol nem volna kapható, oda 8 dobozt utánvétellel küld, Auber gyógytára, Mohács. 8747

Költözők figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 3361

Koch Dániel
Arad Deák Ferenc-utca 42 sz.

Kitűnő, izletes, füstölt házi sonkát

szállítok kilogrammonként 4 korona 50 fillér árban kis és nagyobb mennyiségben. Postai szétküldés utánvétel mellett; a pénz előleges beküldése esetén bérmentve. 3361

Általános Kereskedelmi Iroda
Adler Hugó Arad,
Weitzer János-utca 1. sz.
797. Telefon szám 797.

Üzlet- áthelyezés.

1475

Értesitem igen tisztelt helybeli és vidéki vevőimet, hogy bőrkereskedésemet május hó 1-én Szabadság-tér 3. szám alá helyezem át.

További szíves pártfogást kérek teljes tisztelettel

Kalász János.

Garai Károly,

vas- és rézbutor készítő
ARADON,
József főherceg-ut 11. sz.
Karolina-utca sarok.
Üzletemet május 1-től
Zoltán-utca 6. sz. alá he-
lyezem át.

Ajánlok: Vas- és rézbutorokat, sodrony ágybetéteket, sodrony koca-
lítéseket, gyermekágy és gyer-
mek-kocsikat, réz-karnisokat, mos-
dó-asztalokat felszerelve, össze-
csukható ágyakat és madracokat.
Szállodal és kávéházi, kórház és
intézetek berendezését. Elvállalok
minden e szakmába vágó munká-
kat a legjutányosabb árak mellett.
Vidéki megrendeléseket pon-
tosan eszközölök. 801

Legfinomabb

Petroleum

Étr. 60 fillér.

1011

Braun N. A.

festékraktárában
Arad, Boros Beni-tér 7.

Kalmár József

villanyszerelő
Arad, Salacz-utca 2. sz.
Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja
költőzködők figyelmébe:
villanyos világítási berendezéseket,
villanyos csengő- és telefon be-
rendezéseket s minden e szak-
mába vágó munkát. Pontos és
gyors munka. 481

Raktáron tart:
villanyos csillárokat, villanyos fő-
zödedényeket, villanyos vasalókat,
villanyos hajszűrő vasakat, Wolfram
lámpákat és mindennemű villa-
nyos cikkeket.

A legjobb minőségű bor és cse-
mege fajú, dus gyökerzetű

szőlő- oltvány

valamint szőlők pótlásához al-
kalmas

gyökeres Riparia Portalis
szőlővessző minden mennyiség-
ben kapható 1089

Winkler József

oltványtermelőnél
Arad, Batthyány-u. 11. sz.

Figyelem!

Legjobb óvszer
járványos be-
tegségek ellen,
mint Typhusz,
kolera stb.

a természetes

Krondorfi savanyuvíz

üdit, frissit, gyógyít.

Bor, pezsgőhöz legjobban
alkalmas. 617

Valódi brünni szövetek
az 1915. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény 3-10 m. hosszú teljes féltruházás (kötél, szél, és szűz) elegáns, stb.	1 szelvény 8 kor. 1 szelvény 10 kor. 1 szelvény 12 kor. 1 szelvény 17 kor. 1 szelvény 20 kor.
---	---

Egy szelvényt lehet szelvényként is 20.- kor.-tól,
szűz, féltruházás, truházás, melykam-
garat, női truházásokat stb. gyári áron
kell, mint megbízható és azelőtt még mindentől
ismert postagyári raktár:

Siegel-Imhof Brünn
Minták legyen és bérmentre.

Az előnyök, amelyekkel a Siegel-Imhof cég,
szűz, féltruházás, truházás, melykam-
garat, női truházásokat stb. gyári áron
kell, az árak, az élektörök, a szűz, féltruházás,
truházás, melykamgarat, női truházásokat stb.
gyári áron kell, mint megbízható és azelőtt még
mindentől ismert postagyári raktár.

Gépkenőolaj,
géphengerolaj,
motorhengerolaj,
tovotte-kenőcs,
gépszij stb. stb.

azonnal kapható
Kovács Soma és Társánál
Arad, gépuvar. 1472

Uránia Színház.

Csütörtökön és pénteken

Fern Andra film:

Legyen béke a földön!

Háborus dráma 3 részben.

Községek előjáróságainak,
Kereskedőknek ajánlok nyírségi

burgonyát

garantált szállítási kötelezettséggel 1821

Kalmár Endre
terményüzlete ARAD, Asztalos Sándor-utca és
Chorin Aron-utca sarok. —: Telefon 670.

1915. El. XIV. A. 107. szám. — 14. sz. Bizotts.

Hirdetmény.

A battonyai kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság 1915. évi március hó 11-én 880/1915. tk. sz. a. kelt végzésével kiküldött bizottság ezennel közhírré teszi, hogy Magyarbányhegyes községre vonatkozólag az 1886: XXIX., 1889: XXXVIII. és az 1891: XVI. t. c. cikkek értelmében szerkesztendő telekkönyvi betétek készítésének munkálata folyamatba tétetvén, a nevezett községben a helyszíni eljárás és pedig az 1891: XVI. t. c. 9. §-a értelmében első sorban az azonosítás 1915. évi május hó 17-én és ennek befejeztével a további bizottsági eljárás fog kezdődni.

- Ennélfogva felszólítanak:
- mindazok, akik a telekjegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a bizottság előtt a kitűzött határnapon megkezdendő eljárás alatt jelenjenek meg és előterjesztéseiket igazoló okirataikat mutassák fel;
 - mindazok, akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, hogy a tulajdonjog telekkönyvi bekebelezését a kitűzött határidőig a telekkönyvi hatósághoz intézett szabályszerű beadvány útján lecsakozólják, vagy a telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okiratok alapján a telekkönyvi bejegyzés iránti kérelmeik előterjesztése végett a bizottság előtt jelenjenek meg, ha pedig telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, az átírásra az 1889: XXIX. t. c. 15-18. §-al és az 1889: XXXVIII. t. c. 5., 6., 7. és 9. §-al értelmében szükséges adatokat megszerezni parkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött bizottság előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a bizottság előtt szóval elismerje és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogukat ez uton nem érvényesíthetik és a bélyeg- és illetéktelengedési kedvezménytől is elesnek; és
 - azok, a kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszűnt egyéb jog van nyilvántartásilag bejegyezve, ugyisint az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztését kérelmezzék, illetve törlesztési engedély nyilvánítása végett a kiküldött bizottság előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Várhelyi Károly, 1470 kir. betétszerkesztő tkvvezető.
Dávid Samu, kir. betétszerkesztő bíró.

Apró hirdetések.

LEVELEZÉS.

Fiatal független

urilasszony keresi idősebb előkelő jómódu uriember állandó, tisztességes ismeretségét. Kalandvágók kíméljenek. Leveleket lapban jelezve „Május” jellegre a kiadóba kérek. 1474

Mimosa!

Nagyon boldoggá tesznek levelei, kérek közelebbi címet, hogy ki-merítően írhaszak. 1468

ALKALMAZÁST KERES.

Mindennemű

másolási munkát főkönyvek leszá-
rását vállalom otthonra. Cím a
kiadóban. 1477

Irodai gyakorlattal

biró nő alkalmazást keres. Falura
jegyzői irodába is megy hol gya-
korlata van Cím a kiadóban. 1478

Intelligens német

leány gyermekek mellé ajánko-
zik. Cím Weber Frida, Nagyszében
Binder-utca 8. sz. 1479

Ispánnak,

kulcsárnak ajánlik, jó bizonyít-
ványokkal rendelkező 47 éves had-
mentes író. vallású családostól egyén
azonnali belépésre. Cím a kiadó-
ban. 1476

Idősebb

intelligens író. 4 polgárit végzett,
gépiráshoz értő urind ügyvédi iro-
dába, gyógyszerárba pénztárnok-
nőnek, vagy ehhez hasonló állásba
ajánlik. Cím a kiadóhivatal-
ban. 1444

ALKALMAZÁST NYER.

Szakácsnő

— 30—40 éves — jó bizonyít-
vánnyal, felvétetik. Cím a kiadó-
hivatalban.

Keresünk

korcsma és vendéglőnk részére
egy idősebb józan életű kimerőt,
500 korona biztosítékkal, ki a
vendéglőnk állandó kezelésére ké-
pes, saját konyhán kívül 60% ju-
talék, billiárd és vendégszoba 85%
szabad lakás, kert és tűzifa. Er-
deklődés személyes bemutatkozás
előnyben. Seprős és vidéke fogyaszt-
ási szövete. 1461

INGATLAN.

Lucernás

kertemet bérebe adom. Bővebbet
őzv. Balla Alajosnál Pöstenberg
Erő-u. 8. sz. 1484

LAKÁST KERESNEK.

Egy szoba, konyha

és fürdőszobából álló lakás azon-
nalra kerestetik. Címek a kiadó-
hivatalba kéretnek. 1468

KIADÓ LAKÁS.

Hassinger-u. 6. sz. a.

két elegánsan butorozott emeleti
szoba egy kis konyhával, jég szek-
rény használatával, villany világítás
és vízvezetékekkel, május hó 1-re
kiadó. Bővebb felvilágosítást ad,
Lövinger Albert ut ugyanott balra.
1471

Orczy-utca 8. alatt

központi fűtés, állandó melegvíz-
ellátás, villany-, gázvezeték, gáz-
takaréktűzhely, edényöblítő asz-
talokkal ellátott modern 2 és 4
szobás lakások május hó 1-re ki-
adók. Telefon 975. 1381

Kiadó

Asztalos S.-u. 2—3. sz. alatt 2 utcai,
1 udvari, hálófülke és fürdőszobá-
ból álló II. emeleti lakás a szük-
séges mellékhelyiségekkel, azon-
nalra, vagy 1915. május 1-re. Bő-
vebbet e lap kiadóhivatalában.

5 szobás utcai

elsőemeleti lakás szép fekvésű új
házban és egy 8 szobás másod-
emeleti udvari lakás minden kon-
forttal és mellékhelyiségekkel
együtt, május 1-re Petőfi-utca 10.
szám alatt kiadó. Bővebbet a ház-
mesternél.

Andrássy-tér 8. sz.

alatt egy I. emeleti utcai lakás,
mely irodának, vagy üzleti célra
igen alkalmas, május 1-re kiadó.

2 szobás

udvari lakások Andrássy-tér 8.
sz. alatt azonnalra kiadók. Bőveb-
bet a házmesternél.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Háztartási

cikkek és butorok elköltözés miatt
jutányosan eladók. Weitzer-utca
3., II. 1446

Zománcosított

öntött vas fürdőkád eladó. Lövész-
utca 8/a. Házmesternél. 1451

Náder Gyula és Fla

késműves és villanyszerelési üz-
lete Weitzer János-u. 11. Min-
dennemű javítások és felszerelések,
hajnyíró-gépek és borotvák kö-
szörlése legpontosabban eszközöl-
tetnek. 148

Egy hálószoba

és több butordarabok, elköltözés
miatt, eladó Asztalos Sándor-utca
2—3., első emelet. 1480

Burgonya kapható

nagyon szép és kitűnő minőségű
Farber Lajos cégnél, Arad. 1449

Eladó

2 ágy ruganyos matraccal és egy
hálószobai szeszlon. Karolina-utca
3—4. sz. 1408

Házbérekönyvek

célszerű beosztással Pichler Sándor
papír és írószer kereskedésében
Arad Szabadság-tér 1. Telefon 308.
781

Használt

irodai butorok, csillárok és pénz-
szekrények jutányos áron eladók.
Megtekinthetők d. e. 9—12-ig.
Bővebbet Petőfi-u. 1., a házmest-
ternél. 1427

„Eos”

a világ legjobb szintelen cipő-
tisztító szere lack és szines bőr-
cipőkhöz. Tisztít és fényesít. Kap-
ható kizárólag a Cipő Tözségben,
Apollo mosi mellett. 5161

Veszek

uraktól levett férfi ruhát, téli ka-
bátot, városi és utazói bundát a
legmagasabb áron. Mindennemű
használt butort veszek. Bleier Ig-
nátz, Szent-Pál-u. 12. 589

KÜLÖNFÉLE.

Költözködők figyelmébe.

Butorjavításokat és tisztítást ju-
tányos áron eszközölöm. Világos
sima hálószobák és egyéb butorok
eladók. Kápolna-u. 8. 1429

Itt az influenza.

Védekezzünk, igyunk naponta há-
romszor Hehs-fele Vasas chini-
tort, ez a kellemes zamatú üdítő
készítmény kitűnően absorbeálható
vasas chinint tartalmaz, miért is
ugy felnőttek, mint gyermekek is
nagygyűrt eredményel veszik. —
Gyengélkedőknek, lábadozóknak,
verszegény, sápkóros egyéneknek
legjobban ajánljuk. Ára 240 fill-
ér. Kapható Földes Kelemen és
Hehs Vilmos gyógyszerárában
Aradon. 12

S498—1915. kb.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város tanácsá-
nak 8297—1915. sz. határozata
folytán közhírré teszem, hogy
Arad város területén a tengeri
liszt eladása és vásárlása szabadon,
utalvány nélkül eszközölhető.

Arad, 1915. április 17.

Green

főkapitány.

Nyári legelő

marhák, juhok, sertések részére vasut-
állomás közelében kerestetik. Ajánlatok
közvetlenül az állomásnál, az ár meg-
jelölése mellett, beleértve a megőrzést,
„Gute Weide 12472.” jelleg alatt M. Dukcs
Nachf. A. G. Annoncen-Expedition Wien,
L. Wollzeile 16. intézendők. 8844

Carfiol, kelkáposzta,

fejes saláta, paraj, vajretek, arti-
csóka stb. vegyesen 5 kg.-os posta-
csomagokban bérmentve a leg-
olcsóbb napi ár mellett körül-
belül 3—4 kor. Nagyban levélileg.
Később cukorborsó, spárga, pa-
radicsom, cseresznye stb. szállít

T. Beilschmidt Gärtnerrei
Triest. 1375

Sürgönycim: Beilschmidt Triest.

Cognac,
Likörök,
Szilvorum,
Törkölypálinka,

Tea és Rum

jutányos áron kaphatók:

Körösvölgyi Pálinkaraktár,

Lloyd-palota. 539

Aranyat és Ezüstöt

legmagasabb áron vesz,
vagy becserél; ugyszintén
régiségeket vesz és elad

Losonczy Lajos

órás és ékszerész üzlete

ARAD, Szabadság-tér.

Telefon 9F4.

Veszek és eladok:

burgonyát, babot, szalonnát, zsirt, szappant

waggontételeként és mmá-
zsánként.

Kalmár Endre

Asztalos- és Chorin-u. sarok.

Telefon 670.

9546—1915.

Hirdetmény.

A közönség tájékoztatásul köz-
hírré tesszük, hogy a liszt és
kenyér utalványok a már megál-
lapított helyeken minden csütör-
tökön d. e. 8—11-ig, illetve min-
den második csütörtökön d. u.
3—5 óráig is kiosztásra kerülnek.

Közhírré tesszük továbbá, hogy
a dátum pecséttel el nem látott
utalványok is érvényesek és hogy
a kiadott kenyér és liszt utalvá-
nyok érvényessége nincsen 2 hétre
korlátozva, hanem azok további
intézkedésig érvényesek a bármil-
kor felhasználhatók.

Arad, 1915. évi április hó 20-án.

A városi tanács.